БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 37 (19.708). • 1987 йил 13 февраль, жума • Баҳоси 3 тийин.

• Бугун — Ягона сиёсий кун

Куч-қудратимиз манбаи—дўстликда

Бугун республикамизда навбатдаги Ягона сиёсий кун бўлади. У муҳим мавзуга — «СССР халқларининг дўстлиги — социалистик давлатимиз куч-қудрати ва мустаҳкамлигининг гарови» деган мавзуга бағишланади.

Ўзбекистон кўпмиллатли СССР халқлари қардошлик оиласида ривожланди ва равнақ топди. Ҳозир бу ерда юздан ортиқ миллат ва элат вакиллари аҳил ва дўст бўлиб яшамоқдалар. Республикамизда ишлаб турган барча йирик саноат корхоналари қардошларимиз кўмагида барпо этилган. Совет ҳокимияти йилларида саноат маҳсулотлари ҳажми қарийб 270 баробар ўсди. Аҳолисининг 98 проценти саводсиз бўлган ўлка эндиликда ёппасига саводхондир. Фан ва маданият ривожланди. Қардош совет республикаларининг хўжалик ва маданий соҳалардаги ўзаро ёрдами ва ҳамкорлиги тараққиётимизнинг ҳозирги босқичида янада ривож топиб, янги мазмун кашф этмоқда — жадаллаштиришга ва қайта қуришга хизмат қилмоқда. Амалий ёрдам ва ҳамкорлик мутахассис кадрларни қайта тайёрлашда ҳам ўз аксини топмоқда. Ўн иккинчи беш йилликда минглаб йигит ва қизлар иттифоқчи республикалар ўқув юртларида таълим оладилар.

Партия комитетларининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлар бугун меҳнаткашлар билан бўладиган мулоқотда КПССнинг ленинча миллий сиёсати, СССР халқларининг мустаҳкам интернационал дўстлиги, шу дўстлик ва ҳамкорлик ёрдами билан республикамизда партия XXVII съезди қарорларининг, ўн иккинчи беш йиллик вазифаларининг қандай амалга оширилаётганлиги хусусида батафсил тўхталадилар.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА УЧРАШУВ

11 февраль куни М. С. Горбачев Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо мамлакатлар Коммунистик ва ишчи партиялари Марказий Комитетларининг агросаноат комплекси масалалари билан шуғулланувчи секретарлари кенгаши қатнашчилари билан учрашди.

Бўлиб ўтган суҳбатда М. С. Горбачев партия XXVII съездининг совет жамияти турмуши ҳамма соҳаларини қайта қуриш ва янгилашга қаратилган йўлини изчиллик билан турмушга татбиқ этиш соҳасида КПСС олиб бораётган ишлар ҳақида гапириб берди. Шу муносабат билан съезднинг стратегик йўлини тасдиқлаган ва чуқурлаштирган, социализм тўғрисидаги назарий тасаввурни бойитган, совет жамиятини янада ҳар томонлама демократлаштириш программасини ишлаб чиққан КПСС Марказий Комитети 1987 йил январь Пленумининг аҳамияти таъкидлаб ўтилди. Қайта қуришга кенг меҳнаткашлар оммасини, ҳар бир меҳнат коллективини, барча совет кишиларини актив жалб этиш — бошланган революцион ўзгартишларни рўёбга чиқаришнинг асосий шарти, ўтмиш хатолари такрорланмаслигининг кафолатидир.

Суҳбат чоғида қардош партиялар раҳбарларининг Москвадаги амалий учрашуви якунлари руҳида социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг экономика, фан ва техника соҳасидаги ўзаро ҳамкорлигини кучайтиришга катта эътибор берилди. Социализм мамлакатларининг агросаноат комплекси соҳасидаги, уни замонавий техника ва технология асосида қайта қуроллантириш борасидаги ўзаро манфаатли самарали ҳамкорлиги катта натижалар бериши мумкинлиги қайд этилди.

Агросаноат соҳасини барқарор ва жўшқин ривожлантириш социалистик мамлакатлар учун энг катта сиёсий вазифадир. Умуман халқ хўжалигини муваффақиятли интенсивлашгина эмас, шу билан бирга социал соҳадаги тараққиёт, халқаро майдонда социализм позицияларининг мустаҳкамланиши ҳам кўп жиҳатдан шу вазифанинг ҳал этилишига боғлиқ эканлиги суҳбатда таъкидлаб ўтилди.

Ҳамдўстлик мамлакатлари қардош партияларининг агросаноат сиёсатини ишлаб чиқиш ва амалга оширишдаги тажрибани ўртоқлашишга, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ташкил этишнинг илғор, энг самарали форма ва методлари билан ўзаро танишишга интилишларининг боиси ҳам мана шу. Энг янги техникани, технология ва илмий кашфиётларни жорий этиш муштарак иш бўлиб қолмоқда. Аслида гап агросаноат комплекси технологиясини қайта қуриш, қишлоқ хўжалик машинасозлиги, химия, биотехнология соҳасида чуқур ихтисослаштириш ва кооперациялаш тўғрисида бормоқда.

Шу муносабат билан Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо мамлакатлар фан-техника тараққиётининг 2000 йилгача бўлган Комплекс программасини, унинг агросаноат комплексини модернизациялаш, интеграция механизмини қайта қуриш проблемаларига тааллуқли қисмини амалга оширишни жадаллаштириш зарурлиги уқтирилди.

Учрашув қатнашчилари қардош партиялар Марказий Комитетлари секретарларининг бўлиб ўтган кенгаши якунларини юксак баҳолаб, бу кенгаш социалистик мамлакатларнинг ҳар томонлама ўзаро баҳамжиҳат ҳаракатини ривожлантириш соҳасида бундан буёнги ишга янги сиёсий омил бахш этади, деб таъкидладилар.

(ТАСС).

Тошкентдаги «Подъёмник» ишлаб чиқариш бирлашмасида топширилаётган маҳсулотларнинг деярли ҳаммаси юқори баҳога сазовор бўлмоқда. Ана шу ютуқда маҳсулотнинг давлат қабули назоратчилари ҳиссаси ва роли катта бўлаётир.

Барча цех ва бригадаларда тартиб-интизом қарор топган.

Суратда: сифат жонкуярларидан, давлат қабули раҳбари Т. Холмуродов, кран йиғиш цехи назоратчи мастери Р. Ғаниева ва илғор бригада бошлиғи А. Кочерга. Цехда маҳсулотлар юқори сифатли йиғиляпти.

Л. Гусейнов фотоси.

ЎЗАРО ИҚТИСОДИЙ ЁРДАМ КЕНГАШИГА АЪЗО МАМЛАКАТЛАР ҚАРДОШ ПАРТИЯЛАРИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТЛАРИ СЕКРЕТАРЛАРИНИНГ УЧРАШУВИ

10—11 февраль куни Москвада Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо мамлакатлар қардош партиялари Марказий Комитетларининг қишлоқ хўжалиги масалалари билан шуғулланувчи секретарлари учрашуви бўлиб ўтди. Учрашувда қардош партиялар съездларининг қарорларини амалга ошириш, агросаноат соҳасидаги фан-техника тараққиёти Комплекс программасини рўёбга чиқариш юзасидан амалий фаолият ҳар томонлама муҳокама қилинди.

Учрашувда Болгария Коммунистик партиясидан БКП Марказий Комитетининг секретари Васил Цанов, Венгрия Социалистик ишчи партиясидан ВСИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари Ференц Хаваши, Вьетнам Коммунистик партиясидан ВКП Марказий Комитетининг секретари Ле Фиок Тхо, Германия Бирлашган социалистик партиясидан ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари Вернер Фельфе, Куба Коммунистик партиясидан Куба Компартияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Куба республикасининг СССРдаги элчиси Хулио Камачо, Монголия Халқ революцион партиясидан МХРП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари Бугин Дэжид, Польша Бирлашган ишчи партиясидан ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Марказий Комитет секретари Збигнев Михалек, Руминия Коммунистик партиясидан РКП Марказий Комитетининг секретари Василе Бэрбулеску, Совет Иттифоқи Коммунистик партиясидан КПСС Марказий Комитетининг секретари В. П. Никонов, Чехословакия Коммунистик партиясидан ЧКП Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат, Марказий Комитет секретари Франтишек Питра иштирок этдилар.

Қардош партияларнинг вакиллари учрашувдаги ўз нутқларида агросаноат соҳаси Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо мамлакатларнинг яқин вақт ичидаги ва истиқболдаги вазифаларида алоҳида ўрин олишини таъкидладилар. Агросаноат комплекси тармоқларининг янада ривожланиши, озиқ-овқат проблемасининг муваффақиятли ҳал этилиши, ўзаро моллар етказиб беришнинг кенгайиши социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари ўртасидаги ҳар томонлама ҳамкорликни чуқурлаштириш билан ўзаро чамбарчас боғлиқдир.

Фикрлашувлар чоғида узоқ муддатли программалар ва битимларни рўёбга чиқаришда амалий ва изчил чора-тадбирлар кўрилиши, агросаноат ишлаб чиқариши тармоқларидаги ҳамкорликнинг иқтисодий механизмини такомиллаштириш зарурлиги таъкидланди. Шу мақсадларга эришиш учун ҳаракатларни янада чамбарчас мувофиқлаштириб туришни таъминлаш, социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштириш, уларнинг халқлари фаровонлигини ошириш манфаатлари йўлида қишлоқ хўжалигини ва қайта ишлаш тармоқларини ривожлантиришнинг энг муҳим вазифаларини ҳал этишда куч-ғайратларни бирлаштириш белгиланди.

Учрашув қатнашчилари биотехнология ютуқларидан самарали фойдаланиш, агросаноат комплекси соҳасидаги моддий-техника даражасини, ихтисослаштириш ва кооперациялашни ошириш йўлларини муҳокама қилдилар. Ҳамкорликнинг мавжуд формаларини ривожлантириш ва унинг янги формаларидан фойдаланиш, шу жумладан қўшма бирлашмалар, корхоналар, илмий коллективлар ташкил этиш имкониятлари ҳам муҳокама қилинди.

Учрашувда агросаноат комплексларига партиявий раҳбарлик қилиш, уларни планлаштириш ва бошқариш самарадорлигини ошириш соҳасида орттирилган тажриба батафсил баҳам кўрилди.

Учрашув ишчанлик вазиятида, самимийлик ва ўртоқларча бирлик руҳида ўтди.

Унинг ишида социалистик мамлакатлар қардош партиялари Марказий Комитетларининг ва давлат органларининг масъул ходимлари ҳам қатнашдилар.

Учрашув иштирокчилари тармоқлараро «Бioген» илмий-техника комплексини бориб кўрдилар, биотехнология соҳасидаги етакчи олимлар билан суҳбатлашдилар.

АГРОСАНОАТ ХАБАРЛАРИ

ТЕХНИКА МАВСУМГА ТАЙЁР

Гулистон районидаги Крупская номли колхоз деҳқонлари техникани баҳорги экиш мавсумига тахт қилиб қўйдилар.

Механизаторлар ремонт ишларини жадаллаштиришга ёрдам бердилар. Уларнинг кўпчилиги слесарлик, моторист ва пайвандловчи касбини мукаммал эгалладилар.

Ҳозирги вақтда хўжаликда баҳамжиҳат бўлиб техникани баҳорги дала ишларига тайёрламоқдалар.

ҚЎЗИЛАТИШ КАМПАНИЯСИ БОШЛАНДИ

Наманган область, Янгиқўрғон райони хўжаликларида қўзилатиш кампанияси бошланди. Кўпгина чўпонлар совлиқлардан кўплаб қўзи олмоқда. Масалан, Ильич номли совхоздан И. Тўрақулов отарида ҳар 100 совлиқдан 105 та қўзи олинди.

Районда қишки қўзилатиш кампаниясини ўтказишга илгаридан ҳозирлик кўрилди. Бу ерда қўйхоналар иситилиб, совлиқларга бериладиган сувни қайнатиш учун қўшимча печлар ўрнатилди. Эндиликда соғлом қўзи олинмоқда. Қўзиларнинг нобуд бўлиши ўтган йилдагига қараганда кескин камайди.

(ЎзТАГ).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ 1987 ЙИЛ ЯНВАРЬ ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

МАКТАБ ДИРЕКТОРИ САЙЛАНДИ

Кейинги даврда Косон шаҳридаги Ибн Сино номли 3-ўрта мактабда таълим-тарбия ишлари бўшашиб кетди. Мактаб ислоҳотининг жорий этилганига уч йил бўлишига қарамай бу соҳада бирор иш қилингани йўқ. Фан кабинетлари, залларни тематик жиҳатдан безаш ўз ҳолига ташлаб қўйилди. Мактабда назарий билимни амалий иш билан боғлаб олиб бориш ҳам талаб даражасида эмас. Лингафон қурилмаси, ўндан ортиқ тикув машинаси омборда чанг босиб ётибди. Улардан фойдаланилмаяпти. Мактабдан ташқари тарбиявий ишларда ҳам жиддий нуқсонлар мавжуд.

Таълим-тарбиянинг бу қадар ночор бўлиб қолганлигида энг аввало мактаб дирекциясининг айби катта. Коллективда маънавий муҳит бузилди. Аҳволни яхшилаш ўрнига педагоглар юқори партия ташкилотларига шикоят қила бошладилар. Айрим ўқитувчилар дарсларни пала-партиш ўтишга одатландилар. Ташкилотчиликни унутиб қўйган, ўз ишини қайта қуролмаган мактаб директори А. Турсунбоев коллектив ўртасида обрўсини йўқотиб қўйди. Педагогика коллективи ишни эплай олмаган директорни хизмат вазифасидан бўшатишни сўраб, шаҳар халқ маорифи бўлимига ариза ёзди.

Шаҳар халқ маорифи бўлими Совети аъзолари иштирокида мактаб педагогларининг умумий йиғилиши ўтказилди. Унда КПСС Марказий Комитетининг январь Пленуми қарорлари асосида ошкора фикр юритилди. Собиқ директорнинг ижобий томонлари ҳам қайд этилди. Аммо унинг коллектив билан умумий тил топа билмаганлиги, коллегиалликни унутганлиги, яккабошчилик билан раҳбарлик қилишга зўр берганлиги сабабли коллектив ўртасида норозилик туғилди. Йиғилишда А. Турсунбоев ўзидаги бу нуқсонларни тан олди.

Йиғилиш раиси мактаб педагогларидан директорликка янги номзодни тавсия этишни сўради. Коллектив химия фани ўқитувчиси Эшмурод Йўлдошевнинг номзодини таклиф этди. У партиясиз, олий маълумотли педагог. Илгари шу мактабда илмий бўлим мудири бўлиб ишлаган. Камтарлиги, хушмуомалалиги билан яхши таассурот қолдирган. Мутахассис етишмаслиги сабабли шу кунгача Киров номли мактабда ўқитувчилик қилаётганди.

Йиғилишда мактаб бошланғич партия ташкилоти секретари А. Павлова, касаба союз комитети раиси Н. Мирзаева, ўқитувчи Ш. Арслонова, Косон район партия комитети секретари Г. Зубайдуллаева ва бошқалар сўзга чиқиб, Э. Йўлдошевнинг Ибн Сино номли мактабда ўқув-тарбия ишларини яхши йўлга қўйишига ишонч билдирдилар.

Эшмурод Йўлдошевнинг номзоди демократик асосда овозга қўйилди. Мактаб ўқитувчилари уни бир овоздан директор қилиб сайладилар. Коллективнинг бу қарорини бошланғич партия ташкилоти маъқуллади.

М. КАРОМОВ.

СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

СССР Министрлар Совети «Умумий овқатланиш кооперативларини тузиш тўғрисида» қарор қабул қилди ва шу кооперативларнинг намунавий уставини маъқуллади

Қарорда таъкидланишича, озиқ-овқат моллари ишлаб чиқаришни кўпайтириш тадбирлари амалга оширилганлиги, умумий овқатланиш янада ривожлантирилганлиги натижасида кейинги вақтларда аҳолининг умумий овқатланиш хизматига бўлган талаби кўпроқ қондирила бошлади.

Шу билан бирга умумий овқатланишда, аввало, қўшимча озиқ-овқат ресурсларини бу соҳага жалб этиш, шунингдек ижтимоий ишлаб чиқаришда банд бўлмаган гражданларнинг меҳнатидан фойдаланиш ҳисобига ишга солинмаган резервлар бор. Шу муносабат билан умумий овқатланишнинг амалдаги соҳасини кенг иқтисодий мустақилликка эга бўлган, талабнинг ўзгаришига тез ва эпчиллик билан жавоб берадиган кичик кооперативлар ташкил этиш билан тўлдириш зарур бўлиб қолди.

СССР Министрлар Совети халқ депутатлари маҳаллий Советлари ижроия комитетларининг савдо (умумий овқатланиш) бошқармалари (бўлимлари), савдо ва умумий овқатланиш корхоналари (ташкилотлари) ҳузурида умумий овқатланиш кооперативларини вужудга келтиришни мақсадга мувофиқ деб топди. Уларнинг фаолиятини асосан қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг ортиқча қисмини аҳолидан, колхозлар, совхозлар, бошқа қишлоқ хўжалик корхоналаридан ҳамда колхоз бозорларидан сотиб олиб, жалб этиш ҳисобига хилма-хил ва юқори сифатли маҳсулот ишлаб чиқаришга ҳамда бу маҳсулотларни аҳоли учун қулай вақтда сотишга қаратиш кўзда тутилади.

Кооперативлар гражданларнинг ва халқ депутатлари маҳаллий Советлари ижроия комитетларининг ташаббусига биноан унинг фаолиятида ўз меҳнати билан қатнашиш истагини билдирган камида уч киши бўлган тақдирда тузилади.

Кооперативларга асосан ижтимоий ишлаб чиқаришда банд бўлмаган гражданлар: пенсионерлар, уй бекалари, студентлар ва ўқувчилар қабул қилинади. Корхоналар, ташкилотлар ва муассасаларнинг ходимлари меҳнат шартномасига мувофиқ асосий ишдан бўш вақтларида кооперативларда ишлашлари мумкин. Бунда амалдаги қонунларда ўриндошлик учун белгиланган чеклашлар қўлланилмайди.

Кооперативнинг намунавий уставида унинг аъзолари зиммасига маҳсулотнинг тегишли сифатини ва хизмат қилишнинг юқори маданиятини таъминлаш, кооператив ишларини бошқаришда актив қатнашиш, давлат ва кооператив мулкини эҳтиёт қилиб асраш ва мустаҳкамлаш, хўжасизликка ва ижтимоий мулкни асрашга бепарволик қилишга йўл қўймаслик мажбурияти юклатилади.

Кооператив аъзосига кооператив фаолиятини яхшилаш, мансабдор шахсларнинг ишидаги камчиликларни тугатиш юзасидан таклифлар киритиш, сайланадиган лавозимларга сайлаш ва сайланиш, шунингдек кооператив аъзолари ўртасида тақсимланиши лозим бўлган даромадлардан ўзи сарфлаган меҳнатининг миқдори ва сифатига мувофиқ иш ҳақи олиш ҳуқуқи берилади.

Кооперативга зарар етказилган тақдирда, зарар етказилишида айбдор бўлган кооператив аъзолари қонунларда ишчи ва хизматчилар учун белгиланган тартибда ва миқдорда моддий жавобгар бўладилар.

Кооператив юридик шахс ҳисобланади ва мустақил балансга эга бўлади, кооператив аъзоларининг умумий йиғилишида қабул этилган уставга мувофиқ, ўз харажатларини ўзи қоплаш ва ўзини ўзи пул билан таъминлаш асосида ишлайди, деб кўзда тутилади. Кооперативга хўжалик фаолияти планларини мустақил ишлаб чиқиш ва тасдиқлаш, кооператив ишлаб чиқарган ва реализация қилган умумий овқатланиш маҳсулотининг нархларини ўзи тузган калькуляция асосида белгилаш, маҳаллий бюджетга даромад солиғи тўланганидан кейин ўз ихтиёрида қолган даромадни кооперативни ривожлантириш фондига, страхование фондига ва ўз ходимларининг меҳнатига ҳақ тўлашга ажратиш ҳуқуқи берилди.

Кооператив СССР Давлат банкидан белгиланган тартибда узоқ муддатли ва қисқа муддатли кредитлар олиши, давлат, кооператив ташкилотлари ва бошқа жамоат ташкилотлари билан шартномавий муносабатлар ўрнатиши мумкин.

Кооперативлар тузилган тақдирда, улар қайси халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари, шунингдек корхоналар (ташкилотлар) ҳузурида тузилган бўлсалар, шу халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари, шунингдек корхоналар, ташкилотлар уларга бинолар, хоналар, асбоб-ускуналар ва шу каби мол-мулкларни ижарага ёки бепул фойдаланиш учун бериб қўядилар. Кооперативларнинг фаолиятини бошлаш учун қишлоқ хўжалик маҳсулотлари, шунингдек бошқа моддий бойликлар сотиб олишга зарур маблағлар СССР Давлат банки томонидан бериладиган қисқа муддатли кредитлар ҳисобига ҳосил қилинади.

Кооперативлар давлат ва кооператив савдоси корхоналарида етарли миқдорларда мавжуд бўлган озиқ-овқат молларини харид қилишлари мумкин.

Кооператив аъзоларига кооператив олдида турган вазифаларни бажариш учун шахсий автомототранспортдан, асбоб-ускуналардан, бинолардан, уларнинг харажатлари бадалини олиш шарти билан фойдаланишларига ижозат берилади.

Кооперативнинг маблағлари умумий овқатланиш маҳсулотларини ишлаб чиқариш ва сотишдан олинган даромадлар ҳамда бошқа тушумлар ҳисобига вужудга келади, деб белгилаб қўйилди.

Кооперативнинг ўз фаолиятидан олган даромадидан қилинган моддий чиқимларнинг ўрнини қоплаш, мажбурий тўловлар ва ажратмаларни бериш, даромад солиғи тўлаш учун фойдаланилади. Айни вақтда кооператив электр энергиядан, газ, сув, буғдан ва коммунал хизматлардан фойдаланганлиги учун давлат савдоси умумий овқатланиш корхоналарига белгиланган амалдаги тартибга ва шу хизматлар учун ҳақ тўлаш миқдорларига мувофиқ равишда ҳақ тўлайди.

Кооператив ўз аъзолари умумий йиғилишининг қарорига мувофиқ пайчилик асосларида ишлаб чиқариш, уй-жой ва маданий-маиший объектлар қурилиши учун ўз маблағларининг бир қисмини давлат, кооператив ташкилотларига ва бошқа жамоат ташкилотларига ажратиши мумкин.

Кооператив ўз мажбуриятлари юзасидан ўз маблағлари ва мол-мулки билан жавоб беради. Бунда давлат кооперативнинг мажбуриятлари юзасидан масъул бўлмайди.

Кооперативдаги иш вақтининг давомийлиги ва тартиби дам олиш кунларини, ҳар йилги ва қўшимча отпускаларни бериш тартиби, жамоат хўжалигида меҳнат билан қатнашиш минимуми ва кооператив аъзолари меҳнат фаолиятининг бошқа масалалари кооперативнинг устави ва ички тартиб қоидалари билан тартибга солинади, деб кўзда тутилди.

Кооператив аъзоларининг иш ҳақи меҳнатнинг миқдори ва сифатига, даромад ҳосил қилишга қўшилган шахсий ҳиссага мувофиқ аниқланади, деб белгилаб қўйилди. Кооператив аъзоларининг меҳнатига ҳақ тўлаш умумий йиғилишда тасдиқланган ставкалар (окладлар) ва ишбай расценкалари асосида, кооперативга ишга қабул қилинган ишчи ва хизматчиларнинг меҳнатига ҳақ тўлаш эса, уларнинг меҳнат битимида кўзда тутилган шартлар асосида амалга оширилади. Шу билан бирга, кооператив аъзоларининг ҳамда меҳнат битимига мувофиқ кооперативда ишлаётган кишиларнинг олаётган пенсияси, шунингдек ўқиш жойидаги стипендияси ва асосий иш жойидаги иш ҳақи тўла ҳажмда сақлаб қолинади.

Кооператив аъзолари қонунда белгиланган тартибда давлат социал страхованиесига жалб этиладилар.

Кооператив аъзоларига социал ва маданий-маиший хизмат қилиш шу кооперативлар қайси бошқарма органлари, корхона (ташкилот) ҳузурида тузилган бўлса, уларнинг зиммасига юклатилади. Уларга кооператив аъзоларига даволаш-профилактика муассасаларининг, клублар, болалар боғчалари, пионер лагерлари ва бошқа социал-маданий муассасаларнинг хизматларидан фойдаланиш имкониятини бериш таклиф этилди.

Кооператив ишларини бошқариш кенг демократия асосида, барча масалаларни ҳал этишда кооператив аъзоларининг актив иштироки билан амалга оширилади. Умумий йиғилиш кооперативнинг олий бошқарув органидир, умумий йиғилиш кооперативнинг уставини қабул қилади, кооперативнинг раисини (икки йиллик муддатга), ревизорни сайлайди, кооперативга аъзолар қабул қилиш тўғрисидаги масалаларни, унинг фаолиятига оид ташкилий ва хўжалик масалаларини ҳал этади.

Умумий йиғилиш кооператив барча аъзоларининг камида 2/3 қисми ҳозир бўлган тақдирдагина, масалаларни ҳал этиш ҳуқуқига эга бўлади. Умумий йиғилишдаги қарорлар очиқ овоз бериш орқали овозларнинг оддий кўпчилиги билан қабул қилинади.

Кооперативнинг устави халқ депутатлари район (шаҳар) Совети ижроия комитетида рўйхатдан ўтказилиши лозим, деб белгилаб қўйилди.

Қонунлар, кооперативнинг устави бузилган тақдирда, кооператив аъзоларининг сони уч кишидан камайиб қолган, ўз фаолиятини ўз харажатларини ўзи қоплаш ва ўзини ўзи пул билан таъминлаш принциплари асосида амалга оширишнинг иложи қолмаган тақдирда, шунингдек кооператив қайси бошқарма органи, корхона (ташкилот) ҳузурида тузилган бўлса, шу бошқарув органи, корхона (ташкилот) тугатилган тақдирда кооператив тугатилади. Кооперативни тугатиш кооператив аъзолари умумий йиғилишининг ёки халқ депутатлари район (шаҳар) Совети ижроия комитетининг қарорига биноан ўтказилади.

Ўз территориясида кооперативлар тузиладиган халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетларига мазкур кооперативлар ишлаб чиқариш-хўжалик фаолияти соҳасини аниқлаб бериш, моддий-техника базасини мустаҳкамлашда, хом ашё ва материаллар билан, транспорт билан таъминланишда кооперативларга кўмаклашиш, кооперативларнинг фаолиятидан аҳолини кенг миқёсда хабардор қилиш топширилди.

СССР Министрлар Совети иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига, СССРнинг тегишли министрликлари ва идораларига кооперативларнинг молиявий-хўжалик фаолиятини юритиш тартиби хусусида зарур изоҳлар беришни топширди.

* * *

СССР Министрлар Советининг аҳолига маиший хизмат кооперативлари тузиш тўғрисидаги қарорининг баёни «Известия» газетасида, халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш кооперативлари тузиш тўғрисидаги қарорининг баёни «Социалистическая индустрия» газетасида эълон қилинган. Бундан ташқари кооперативлар намунавий уставларининг тўла тексти «Экономическая газета»да эълон қилинади.

СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

СССР Министрлар Совети «Аҳолига маиший хизмат кооперативларини тузиш тўғрисида» қарор қабул қилди ва уларнинг намунавий уставини маъқуллади

Қарорда КПСС XXVII съездининг йўл-йўриқларига мувофиқ, мамлакатда аҳолига маиший хизматни жадал ривожлантириш соҳасидаги ишлар авж олдириб юборилганлиги қайд этиб ўтилади. Тармоқнинг моддий-техника базаси мустаҳкамланди, у замонавий машина-ускуналар билан кўпроқ жиҳозланадиган бўлиб қолди, корхоналар тармоғи кенгайди, аҳолига кўрсатилаётган маиший хизматлар ҳажми ошди.

Ихтисослашувидан ва асосий фаолияти характеридан қатъи назар, барча министрликлар ҳамда идораларнинг корхоналари ва ташкилотлари шу ишга жалб этилди. Маҳсулот тайёрловчи министрликлар гражданларга тегишли мураккаб рўзғор техникасига фирма техникавий хизматини ташкил этмоқдалар.

Шу билан бирга аҳолининг маиший хизматларга бўлган талаб-эҳтиёжлари тўлиқ қондирилаётгани йўқ. Пенсионерларнинг, жамоат ишлаб чиқаришида банд бўлмаган бошқа гражданларнинг меҳнатидан тўлиқроқ фойдаланиш ва жумладан кооперативлар ташкил этиш йўли билан маиший хизматни яхшилашда талайгина резервлар мавжуд. Бундай кооперативлар маиший хизмат кўрсатиш давлат корхоналарининг ишлаб турган тармоқлари билан биргаликда аҳоли кўплаб талаб қилаётган хизматларни кўрсатиши ва талаб-эҳтиёжнинг ўзгаришига зудлик билан мослашишлари мумкин бўлур эди.

СССР Министрлар Совети халқ депутатлари маҳаллий Советлари ижроия комитетларининг бошқармалари (бўлимлари), иттифоқдош республикалар аҳолига маиший хизмат кўрсатиш министрликларининг, асосий фаолияти характеридан қатъи назар бошқа министрликлар ҳамда идоралар системасининг ишлаб чиқариш бирлашмалари (корхоналар) ва ташкилотлари ҳузурида, шунингдек уй-жойлардан фойдаланиш ташкилотлари ҳузурида аҳолига маиший хизмат кооперативларини тузишни мақсадга мувофиқ, деб топди. Кооперативларнинг куч-ғайратини квартиралар ремонти, боғ-полиз ва томорқа участкаларини парвариш қилиб, ободонлаштириш, гражданларга тегишли транспорт воситаларига техник хизмат кўрсатиш ва уларни ремонт қилиш, якка буюртмалар бўйича металл буюмлар, мебелларни ремонт қилиш ва тайёрлаш, болаларга қараб туриш, беморлар ва кексаларни парвариш қилиш, шунингдек сартарошлик, воситачилик каби ҳамда шаҳарлар ва қишлоқ жойларида аҳоли кўплаб эҳтиёж сезаётган бошқа маиший хизматларни кўрсатишга қаратиш кўзда тутилади.

Кооперативлар гражданларнинг ва халқ депутатлари маҳаллий Советлари ижроия комитетларининг ташаббусига биноан, ўз меҳнати билан унинг фаолиятида иштирок этиш истагини билдирган камида уч киши бўлган тақдирда тузилади.

Кооперативларга асосан ижтимоий ишлаб чиқаришда банд бўлмаган гражданлар, пенсионерлар, уй бекалари, студентлар ва ўқувчилар қабул қилинади. Корхоналар, ташкилотлар ва муассасаларнинг ходимлари асосий ишидан бўш вақтида меҳнат шартномасига биноан кооперативларда ишлашлари мумкин. Бунда ўриндошлик учун амалдаги қонунларда белгиланган чеклашлар қўлланилмайди. Айрим ишларни бажариш учун пудрат шартномаси бўйича отпускалар ва каникуллар даврида студентлар, ўқувчилар, ишчилар, хизматчилар, инженер-техник ҳамда бошқа ходимлар жалб этилиши мумкин.

Кооперативнинг намунавий уставида унинг аъзолари зиммасига хизматларнинг тегишли сифатда бўлишини ва хизмат кўрсатишнинг юксак маданиятини таъминлаш, кооператив ишларини бошқаришда актив қатнашиш, давлат ва кооператив мулкини сақлаш ва кўпайтириш, жамоат мулкига нисбатан хўжасизликка ва бепарволик билан муносабатда бўлинишига йўл қўймаслик мажбурияти юкланади.

Кооператив аъзосига кооператив фаолиятини яхшилаш, мансабдор шахслар ишидаги камчиликларни бартараф этиш юзасидан таклифлар киритиш, сайлаб қўйиладиган лавозимларга сайлаш ва сайланиш, шунингдек ўзи сарфлаган меҳнатнинг миқдори ва сифатига мувофиқ кооператив аъзолари ўртасида тақсимланиши лозим бўлган даромадлардан иш ҳақи олиш ҳуқуқи берилади.

Кооперативга етказилган зиён учун кооператив аъзолари (агар уларнинг айби билан зиён етказилган бўлса) қонунларда ишчи ва хизматчилар учун белгиланган тартиб ва миқдорда моддий жавобгар бўладилар.

Кооператив юридик шахс бўлиб, мустақил балансга эга бўлиши, кооператив аъзоларининг умумий йиғилишида қабул қилинган уставга мувофиқ, ўз харажатларини ўзи қоплаш ҳамда ўзини ўзи маблағ билан таъминлаш асосида ишлаши кўзда тутилади. Кооперативга ишлаб чиқариш-хўжалик фаолияти планларини мустақил ишлаб чиқиш ва тасдиқлаш, кўрсатилаётган хизматларнинг нархларини белгилаш, маҳаллий бюджетга даромадлар бўйича солиқни тўлагандан кейин ўз ихтиёрида қоладиган даромадни кооперативни ривожлантириш фондига, суғурта фондига ва ўз ходимларининг меҳнатига ҳақ тўлашга сарфлаш ҳуқуқи берилди.

Кооператив СССР Давлат банкидан белгиланган тартибда узоқ муддатли ва қисқа муддатли кредитлар олиши, давлат, кооператив ташкилотлари ҳамда бошқа жамоат ташкилотлари билан шартномавий муносабатлар ўрнатиши мумкин.

Кооперативларни тузиш чоғида улар қайси халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари, шунингдек бирлашмалар (корхоналар), ташкилотлар ҳузурида тузилган бўлса, шу халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари, шунингдек бирлашмалар (корхоналар), ташкилотлар уларга бинолар, хоналар, асбоб-ускуналар ва бошқа мол-мулкларни ижарага ёки бепул фойдаланиш учун бериб қўядилар. Кооперативлар фаолиятини бошлаш учун зарур бўлган моддий бойликларни харид қилишга маблағлар СССР Давлат банки берадиган қисқа муддатли кредитлар ҳисобига ҳосил қилинади.

Ҳузурида кооперативлар ташкил этиладиган бошқарув органларига, бирлашмалар (корхоналар)га, ташкилотларга, шунингдек СССР Госснаби органларига аҳоли буюртмаларини бажариш учун кооперативларга сотишга материал-техника ресурслари ажратишга рухсат берилди. Бундан ташқари кооперативларга материаллар, эҳтиёт қисмлар, инструментлар ва кичик ҳажмдаги ускуналарни чакана савдо тармоғида нақд пулга сотиб олишга рухсат берилди. Бирлашмалар, корхоналар ва ташкилотларга ўзларида фойдаланилмаётган товар-материал бойликларни кооперативларга реализация қилиш ва уларга шартномалар асосида транспорт хизмати кўрсатиш, машиналар, ускуналар, транспорт воситаларини ремонт қилиш ҳуқуқи берилади.

Кооператив аъзоларига кооператив олдида турган вазифаларни бажариш учун харажатларни қоплаган ҳолда ўзларининг шахсий автомототранспортидан, асбоб-ускуналаридан ва хоналаридан фойдаланишга рухсат берилди.

Кооператив маблағлари хизмат кўрсатишдан олинган даромадлар ва бошқа тушумлар ҳисобига ҳосил қилиниши белгиланди.

Кооператив фаолиятидан олинган даромаддан моддий харажатларни қоплаш, мажбурий тўловлар ва ажратмаларни, даромад солиғини тўлаш учун фойдаланилади. Бунда кооператив электр энергия, газ, сув, буғ ва коммунал хизматлар учун мавжуд тартибга биноан ва ана шу кооперативлар тузилган бошқарув органлари, бирлашмалар (корхоналар), ташкилотлар учун белгиланган ана шу хизматлар ҳақи миқдорида маблағ тўлайди.

Кооператив ўз аъзоларининг умумий йиғилиши қарорига биноан ўз маблағларининг бир қисмини пайчилик асосида ишлаб чиқариш, уй-жой ва маданий-маиший объектлар қуриш учун давлат, кооператив ва бошқа жамоат ташкилотларига ажратиши мумкин.

Кооператив ўз мажбуриятларига кўра ўзининг маблағлари ва мол-мулкига жавоб беради. Бунда давлат кооператив мажбуриятлари юзасидан жавобгар бўлмайди.

Кооперативда иш кунининг муддати ва тартиби, дам олиш кунлари, йиллик ва қўшимча отпускалар бериш тартиби, жамоат хўжалигида меҳнат иштироки минимуми ва кооператив аъзолари меҳнат фаолиятининг бошқа масалалари кооператив уставига ва ички қонун-қоидаларига биноан белгиланиши кўзда тутилди.

Кооператив аъзоларининг иш ҳақи меҳнат миқдори ва сифатига, даромад ҳосил қилишга қўшилган шахсий ҳиссага мувофиқ аниқланади, деб белгилаб қўйилди. Кооператив аъзолари меҳнатига ҳақ тўлаш умумий йиғилишда тасдиқланган ставкалар (окладлар) ва ишбай расценкалар, кооперативга ишга қабул қилинган ишчи ва хизматчилар меҳнатига ҳақ тўлаш, эса меҳнат битимида кўзда тутилган шартлар асосида амалга оширилади. Пудрат шартномаси асосида бажариладиган ишларга ана шу шартномага мувофиқ ҳақ тўланади. Айни вақтда кооператив аъзолари ва меҳнат битимига биноан кооперативда ишлаётган кишиларнинг олаётган пенсияси, шунингдек ўқиш жойидан берилаётган стипендия ва асосий иш жойидан олинадиган иш ҳақи тўла миқдорда сақланиб қолинади.

Кооператив аъзолари қонунда белгиланган тартибда давлат социал страхованиесига жалб этиладилар.

Кооператив аъзоларига социал ва маданий-маиший хизмат кўрсатиш кооперативлар ташкил этилган бошқарув органлари, бирлашмалар (корхоналар), ташкилотлар зиммасига юкланди. Уларга кооператив аъзоларига даволаш-профилактика муассасалари, клублар, болалар боғчалари, пионер лагерлари ва бошқа социал-маданий муассасалар хизматидан фойдаланиш имкониятини бериш таклиф этилди.

Кооператив ишларини бошқарув кенг демократия асосида, барча масалаларни ҳал этишда кооператив аъзоларининг актив иштирокида амалга оширилади. Умумий йиғилиш кооперативнинг юқори бошқарув органи бўлиб, у кооператив уставини қабул қилади, унга ўзгаришлар ва қўшимчалар киритади, кооператив раисини икки йил муддат билан, ревизор (ревизия комиссияси)ни сайлайди, кооператив аъзолигига қабул қилиш тўғрисидаги, кооператив фаолиятининг ташкилий ва хўжалик масалаларини ҳал этади.

Умумий йиғилиш кооператив барча аъзоларининг камида 2/3 қисми иштирок этган тақдирда масалаларни ҳал этиш ҳуқуқига эга бўлади. Умумий йиғилишдаги қарорлар очиқ овоз бериш орқали овозларнинг оддий кўпчилиги билан қабул қилинади.

Кооператив устави халқ депутатлари район (шаҳар) Совети ижроия комитетида рўйхатдан ўтказилиши белгиланди.

Қонунлар, кооперативнинг устави бузилган тақдирда, кооператив аъзоларининг сони уч кишидан камайиб қолган, ўз фаолиятини ўз харажатларини ўзи қоплаш ва ўзини-ўзи маблағ билан таъминлаш принциплари асосида амалга ошириш мумкин бўлмай қолган тақдирда, шунингдек кооперативлар қайси бошқарув органи, бирлашма (корхона), ташкилот ҳузурида тузилган бўлса, шу бошқарув органи, бирлашма (корхона), ташкилот тугатилган тақдирда кооператив тарқатиб юборилади.

Кооператив ўз аъзоларининг умумий йиғилиши ёки халқ депутатлари район (шаҳар) Совети ижроия комитетининг қарорига биноан тугатилади.

Территориясида кооперативлар ташкил этиладиган халқ депутатлари маҳаллий Советлари ижроия комитетларига уларнинг ишлаб чиқариш-хўжалик фаолияти соҳасини белгилаш, кооперативларнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлашда, хом ашё ва материаллар, транспорт билан таъминлашда ёрдам бериш, аҳолини кооперативлар фаолиятидан кенг хабардор қилиш вазифаси топширилди.

СССР Министрлар Совети иттифоқдош республикалар Министрлар Советларига, СССРнинг тегишли министрликлари ва идораларига кооперативларнинг молия-хўжалик фаолиятини юритиш тартибига оид зарур изоҳлар беришни топширди.

* * *

СССР Министрлар Советининг умумий овқатланиш кооперативларини тузиш ва халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш кооперативлари тузиш тўғрисидаги қарорларининг баёни «Правда» ва «Социалистическая индустрия» газеталарида эълон қилинган. Бундан ташқари кооперативлар намунавий уставларининг тўла тексти «Экономическая газета»да эълон қилинади.

СССР Министрлар Совети халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш кооперативларини тузиш тўғрисида қарор қабул қилди ва уларнинг намунавий уставини маъқуллади

Қарорда қайд этиладики, КПСС XXVII съездининг кўрсатмаларига мувофиқ, мамлакатда халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришни жадал ривожлантириш ишлари авж олдирилди. Халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқарадиган саноатнинг моддий-техникавий базаси мустаҳкамланди, унинг замонавий асбоб-ускуналар билан таъминланиши ошди, моллар ишлаб чиқариш ҳажми кўпайди, шу молларга бўлган талаб тўлиқроқ қондирила бошланди.

Шу билан бирга аҳолини халқ истеъмоли моллари билан таъминлашнинг даражаси, шу молларнинг сифати ва турлари замонавий талабларга мувофиқ эмас. Мавжуд маҳаллий материалларни ва иккиламчи хом ашёни қўшимча равишда жалб этиш, шунингдек пенсионерларнинг, жамоат ишлаб чиқаришида банд бўлмаган бошқа гражданларнинг меҳнатидан, жумладан, кооперативлар тузиш йўли билан фойдаланиш ҳисобига аҳолининг эҳтиёжларини янада тўлиқроқ қондириш учун мавжуд имконият ва резервлардан етарли равишда фойдаланилмаяпти. Давлат корхоналарининг мавжуд системасига қўшимча равишда бу кооперативлар аҳоли кўплаб талаб қилаётган молларни кам туркумда ишлаб чиқаришни ташкил этиши ва аҳоли талабининг ўзгаришига зудлик билан жавоб бериши мумкин бўлур эди.

СССР Министрлар Совети халқ депутатлари маҳаллий Советлари ижроия комитетларининг бошқармалари (бўлимлари), иттифоқдош республикалар маҳаллий саноат министрликлари, ўз асосий фаолиятининг характеридан қатъи назар, бошқа министрликлар ва идоралар системасининг ишлаб чиқариш бирлашмалари (корхоналари) ва ташкилотлари ҳузурида, шунингдек Центросоюз системасида халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқарувчи кооперативлар тузишни мақсадга мувофиқ, деб топди. Уларнинг куч-ғайратларини аввало маҳаллий истеъмол талабини қондириш мақсадида халқ истеъмоли молларини кам туркумда ишлаб чиқаришни ташкил этишга қаратиш кўзда тутилади. Кооперативлар ўз фаолиятида асосан маҳаллий хом ашё ва иккиламчи материаллардан фойдаланишга йўналтирилади.

Кооператив гражданларнинг ва халқ депутатлари маҳаллий Советлари ижроия комитетларининг ташаббусига биноан унинг фаолиятида ўз меҳнати билан қатнашиш истагини билдирган камида уч киши бўлган тақдирда тузилади.

Кооперативга асосан жамоат ишлаб чиқаришида банд бўлмаган гражданлар: пенсионерлар, уй бекалари, студентлар ва ўқувчилар қабул қилинади. Кооперативларда меҳнат битимига мувофиқ корхона, ташкилот ва муассасаларнинг ходимлари асосий ишдан бўш вақтларида ишлашлари мумкин. Бунда амалдаги қонунларда ўриндошлик учун белгиланган чеклашлар қўлланилмайди.

Кооператив намунавий уставида унинг аъзолари зиммасига маҳсулотнинг тегишли сифатини таъминлаш, кооператив ишларини бошқаришда актив қатнашиш, давлат ва кооператив мулкини эҳтиёт қилиб асраш ва мустаҳкамлаш, хўжасизликка ва ижтимоий мулкни асрашга бепарволик қилишга йўл қўймаслик мажбурияти юклатилади.

Кооператив аъзосига кооператив фаолиятини яхшилаш, мансабдор шахслар ишидаги камчиликларни тугатиш юзасидан таклифлар киритиш, сайлаб қўйиладиган лавозимларга сайлаш ва сайланиш, шунингдек ўзи сарфлаган меҳнатнинг миқдори ва сифатига мувофиқ, кооператив аъзолари ўртасида тақсимланиши лозим бўлган даромадлардан иш ҳақи олиш ҳуқуқи берилди.

Кооперативга зарар етказилган тақдирда, зарар етказилишида айбдор бўлган кооператив аъзолари қонунларда ишчи ва хизматчилар учун белгиланган тартибда ва миқдорда моддий жавобгар бўладилар.

Кооператив юридик шахс ҳисобланади ва мустақил балансга эга бўлади, у кооператив аъзоларининг умумий йиғилишида қабул этилган уставга мувофиқ, ўз харажатларини ўзи қоплаш ва ўзини ўзи пул билан таъминлаш асосида ишлайди, деб кўзда тутилади. Кооперативга ишлаб чиқариш — хўжалик фаолияти планларини мустақил ишлаб чиқиш ва тасдиқлаш, ишлаб чиқарилаётган товар (маҳсулот) нархларини белгилаш, маҳаллий бюджетга даромад солиғи тўланганидан кейин ўз ихтиёрида қолган даромадни кооперативни ривожлантириш фондига, суғурта фондига ва ўз ходимларининг меҳнатига ҳақ тўлашга ажратиш ҳуқуқи берилди.

Кооператив белгиланган тартибда СССР Давлат банкидан узоқ муддатли ва қисқа муддатли кредитлар олиши, давлат, кооператив ташкилотлари ва бошқа жамоат ташкилотлари билан шартномавий муносабатлар ўрнатиши мумкин.

Кооперативлар тузилганда, улар қайси халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари, шунингдек бирлашмалар (корхоналар), ташкилотлар ҳузурида тузилган бўлса, шу халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари, шунингдек бирлашмалар (корхоналар), ташкилотлар уларга бинолар, хоналар, асбоб-ускуналар ва бошқа мол-мулкларни ижарага ёки бепул фойдаланиш учун бериб қўядилар. Кооперативларнинг фаолиятини бошлаш учун моддий бойликлар харид қилишга зарур маблағлар СССР Давлат банки томонидан бериладиган қисқа муддатли кредитлар ҳисобига ҳосил қилинади.

Ўз ҳузурида кооперативлар тузиладиган бошқарув органлари, бирлашма ва корхоналарнинг, шунингдек СССР Госснаби органларининг халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш мақсадида кооперативларга сотиш учун моддий-техникавий ресурсларни ажратишларига ижозат берилди. Бундан ташқари, кооперативларга материаллар, асбоблар ва ихчам ускуналарни чакана савдо тармоғидан нақд пулга сотиб олишларига ижозат берилди. Бирлашмалар, корхоналар ва ташкилотларга ўзларида фойдаланилмай ётган товар—материал бойликларни кооперативларга реализация қилиш ҳамда шартномавий асосларда уларга транспорт хизмати кўрсатиш, машина, асбоб-ускуна, транспорт воситаларини ремонт қилишни амалга ошириш ҳуқуқи берилди.

Кооператив аъзоларининг кооператив олдида турган вазифаларни бажариш учун шахсий автомототранспортидан, асбоб-ускуналаридан, биноларидан, шуларнинг харажатлари бадалини олиш шарти билан фойдаланишларига ижозат берилади.

Кооперативнинг маблағлари ишлаб чиқарилган молларни сотишдан олинган даромадлар ва бошқа тушумлар ҳисобига ҳосил қилинади, деб белгилаб қўйилди.

Кооперативнинг ўз фаолиятидан олган даромадидан моддий чиқимларнинг ўрнини қоплаш, мажбурий тўловлар ва ажратмаларни бериш, даромад солиғи тўлаш учун фойдаланилади. Айни вақтда кооператив электр энергиядан, газ, сув, буғдан ва коммунал хизматлардан фойдаланганлиги учун ўз ҳузурида кооперативлар тузилган бошқарув органлари, бирлашма (корхона)лар учун белгиланган амалдаги тартибга ва шу хизматлар учун ҳақ тўлаш миқдорларига мувофиқ равишда ҳақ тўлайди.

Кооператив ўз аъзолари умумий йиғилишининг қарорига мувофиқ, пайчилик асосларида ишлаб чиқариш, уй-жой ва маданий-маиший объектлар қурилиши учун ўз маблағларининг бир қисмини давлат, кооператив ва бошқа жамоат ташкилотларига ажратиши мумкин. Кооператив ўз мажбуриятлари юзасидан ўз маблағлари ва мол-мулки билан жавоб беради. Бунда давлат кооперативнинг мажбуриятлари юзасидан масъул бўлмайди.

Кооперативдаги иш вақтининг давомийлиги ва тартиби, дам олиш кунларини, ҳар йилги ва қўшимча отпускаларни бериш тартиби, жамоат хўжалигида меҳнат билан қатнашиш минимуми ва кооператив аъзолари меҳнат фаолиятининг бошқа масалалари кооперативнинг устави ва ички тартиб-қоидалари билан тартибга солинади, деб кўзда тутилди.

Кооператив аъзоларининг иш ҳақи меҳнатнинг миқдори ва сифатига, даромад ҳосил қилишга қўшилган шахсий ҳиссага мувофиқ аниқланади, деб белгилаб қўйилди. Кооператив аъзоларининг меҳнатига ҳақ тўлаш умумий йиғилишда тасдиқланган ставкалар (окладлар) ва ишбай расценкалари асосида, кооперативга ишга қабул қилинган ишчи ва хизматчиларнинг меҳнатига ҳақ тўлаш эса, уларнинг меҳнат битимида кўзда тутилган шартлар асосида амалга оширилади. Шу билан бирга кооператив аъзоларининг ҳамда меҳнат битимига мувофиқ кооперативда ишлаётган кишиларнинг олаётган пенсияси, шунингдек ўқиш жойидаги стипендияси ва асосий иш жойидаги иш ҳақи тўла ҳажмда сақлаб қолинади.

Кооператив аъзолари қонунда белгиланган тартибда давлат социал страхованиесига жалб этиладилар.

Кооператив аъзоларига социал ва маданий-маиший хизмат қилиш шу кооперативлар қайси бошқарув органлари, бирлашма (корхона), ташкилот ҳузурида тузилган бўлса, уларнинг зиммасига юклатилади. Уларга кооператив аъзоларига даволаш—профилактика муассасаларининг, клублар, болалар боғчалари, пионер лагерлари ва бошқа социал-маданий муассасаларнинг хизматларидан фойдаланиш имкониятини бериш таклиф этилади.

Кооператив ишларини бошқариш кенг демократия асосида, барча масалаларни ҳал этишда кооператив аъзоларининг актив иштироки билан амалга оширилади. Умумий йиғилиш кооперативнинг олий бошқарув органидир, умумий йиғилиш кооперативнинг уставини қабул қилади, унга ўзгартиш ва қўшимчалар киритади, аъзоликка қабул қилиш тўғрисидаги масалаларни ҳал этади, кооперативнинг раисини икки йиллик муддатга, ревизор (ревизия комиссияси)ни сайлайди, кооператив фаолиятига доир ташкилий ва хўжалик масалаларини ҳал этади.

Умумий йиғилиш кооператив барча аъзоларининг камида 2/3 қисми ҳозир бўлган тақдирдагина умумий йиғилиш масалаларини ҳал этиш ҳуқуқига эга бўлади. Умумий йиғилишдаги қарорлар очиқ овоз бериш орқали овозларнинг оддий кўпчилиги билан қабул қилинади.

Кооперативнинг устави халқ депутатлари район (шаҳар) Совети ижроия комитетида рўйхатдан ўтказилиши лозим, деб белгилаб қўйилди.

Қонунлар, кооперативнинг устави бузилган тақдирда, кооператив аъзоларининг сони уч кишидан камайиб қолган, ўз фаолиятини ўз харажатларини ўзи қоплаш ва ўзини ўзи пул билан таъминлаш принциплари асосида амалга оширишнинг иложи қолмаган тақдирда, шунингдек кооператив қайси бошқарув органи, бирлашма (корхона), ташкилот ҳузурида тузилган бўлса, шу бошқарув органи, бирлашма (корхона), ташкилот тугатилган тақдирда кооператив тугатилади. Кооперативни тугатиш кооператив аъзолари умумий йиғилишининг ёки халқ депутатлари район (шаҳар) Совети ижроия комитетининг қарорига биноан ўтказилади.

Ўз территориясида кооперативлар тузиладиган халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетларига мазкур кооперативларнинг ишлаб чиқариш—хўжалик фаолияти соҳасини аниқлаб бериш, моддий-техника базасини мустаҳкамлашда, хом ашё ва материаллар билан, транспорт билан таъминланишда кооперативга кўмаклашиш, кооперативларнинг фаолиятидан аҳолини кенг миқёсда хабардор қилиш топширилди.

СССР Министрлар Совети иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига, СССРнинг тегишли министрликлари ва идораларига кооперативларнинг молиявий-хўжалик фаолиятини юритиш тартиби хусусида зарур изоҳлар беришни топширди.

* * *

СССР Министрлар Советининг умумий овқатланиш ва аҳолига маиший хизмат кооперативлари тузиш тўғрисидаги қарорларининг баёни мос равишда «Правда» ва «Известия» газеталарида эълон қилинган. Бундан ташқари кооперативлар намунавий уставларининг тўла тексти «Экономическая газета»да эълон қилинади.

• ДУНЁ ВОҚЕАЛАРИ

Канзас вакиллари Москвага борадилар

ВАШИНГТОН, 11 февраль. ТАСС мухбири Игорь Борисенко хабар қилади: «Ядросиз дунё учун, инсониятнинг омон қолиши учун» шиори остида ўтказиладиган халқаро анжуманда қатнашиш мақсадида Совет пойтахтига бораётган Лоуренс шаҳри жамоатчилигининг вакиллари Лоуренс (Канзас штати)—Вашингтон — Москва маршрути бўйлаб ўтадилар.

Биз Москвага умид билан боряпмиз, дейишди Вашингтонда ўтказилган матбуот конференциясида Лоуренс мэри Сандра Прэгер, муниципалитет аъзоси Дэвид Лонгхерст, корхона эгаси Боб Свон. «Сафар чоғида биз шаҳримиз аҳолисидан астойдил ва самимий саломлар топширмоқчимиз,— деди С. Прэгер. — Турли мамлакатларнинг кишилари ўртасида ҳамиша умумий манфаатлар топилади ва шу сафар давомида янги дўстона алоқалар боғланади, деб умид қиламиз». Лоуренс мэрининг сўзлари — шунчаки қуруқ гап эмас. 1983 йилнинг апрелида шаҳар биринчи марта Совет спорт делегациясини қабул қилган эди, 1986 йилда эса Улуғ Ватан урушида қатнашган бир группа совет ветеранларини қабул қилди. Шаҳарнинг асосий кўчаси «Буюк тинчлик марши» қатнашчилари билан тўлган кун Лоуренс аҳолисининг ҳеч эсидан чиқмайди, ўшанда ғолибона 1945 йилда Эльбада учрашган биринчи совет солдати Александр Ольшанский билан биринчи америкалик солдат Бак Коцебу қўл ушлашиб колоннанинг биринчи қаторида ўтган эдилар.

«Лоуренсда бизнинг сафаримиз маълум бўлганида, — дейди Д. Лонгхерст, — бу нарса жуда кўпчиликни қизиқтирди. Одамлар келиб саволлар беришди. Улар орасида шаҳар ўт ўчириш командасининг бошлиғи ҳам бор эди. У Чернобиль фожиасидан хабардорлигини билдириб, ўтнинг йўлини тўсган совет кишиларининг мардлигига қойил бўлганини айтди».

Бироқ бизнинг сафаримизга умидсизлик билан қараганлар ҳам бўлди, — деди Д. Лонгхерст.

Афғон жамоатчилигининг норозилиги

КОБУЛ, 12 февраль. (ТАСС). Бу ерда Кобул аҳолисининг оммавий митинги бўлиб ўтди. Митинг қатнашчилари аксилинқилобчиларнинг жиноятини қаттиқ қораладилар, бу жиноят Афғонистон транспорт самолёти пассажирлари ва экипажининг ҳалок бўлишига олиб келган эди. Митингда қайд этиб ўтилганидек, мамлакат раҳбарлари миллий яраш фаол сиёсатини ўтказиб келаётган бир пайтда шундай жиноят қилинди. Сўзга чиққан кишилар афғон халқи душманларини қурол-яроғ билан таъминлаб турган АҚШ бандитларча ҳужумнинг асосий шериги эканлигини таъкидладилар.

Бахтар агентлиги Афғонистон Демократик ёшлар ташкилоти Марказий Комитетининг, АДР қабилалари олий жирғаси марказий кенгашининг ҳамда тинчлик, бирдамлик ва дўстлик ташкилотининг баёнотларини тарқатди. Баёнотларда аксилинқилобчиларнинг афғон халқини чўчитиш ва уни миллий яраш йўлидан қайтишга мажбур қилиш мақсадидаги уринишлари барбод бўлиши муқаррарлиги қайд этиб ўтилади.

Ядро синовлари тўхтатилсин!

СТОКГОЛЬМ, 11 февраль. (ТАСС). Швеция Бош министри Ингвар Карлссон ҳар қандай ядровий портлатишларга чек қўйиш зарурлигини яна бир бор уқтириб ўтди.

У «Гетеборгс-постен» газетасидаги «Ядро синовлари тўхтатилсин!» сарлавҳали мақоласида бундай деб ёзади: АҚШ Невадада навбатдаги ядро портлашини ўтказиб, халқаро жамоатчиликнинг ядро қуроли синовларини тўхтатиш тўғрисидаги талабларини назар-писанд қилмаганлигини намойиш этди. Бу талабни БМТга аъзо мамлакатларнинг ғоят кўпчилиги қўллаб-қувватламоқда. Ядро синовлари қуролланиш пойгасини давом эттиришга олиб келмоқда, ядро қуролини тарқатмаслик юзасидан кўрилаётган чора-тадбирларни мушкуллаштирмоқда, дейилади мақолада.

Америка раҳбарлари СССРнинг позицияси яратиб берган имкониятдан фойдаланишни истамаганликларини алам билан қайд этишга тўғри келади, деб таъкидлади Швеция раҳбари. Ингвар Карлссон ядро синовларига чек қўйишга эришиш учун барча имкониятлардан фойдаланамиз, деди.

Оппозиция курашни давом эттираверади

ИСЛОМОБОД, 11 февраль. (ТАСС). Покистон Халқ партияси (ПХП) раҳбарлари мамлакатдаги ана шу энг катта оппозициячи партия чуқур демократик ўзгартишлар учун курашни давом эттиришга аҳд қилганликларини таъкидладилар. ПХП Марказий Ижроия комитетининг шу кунларда Пешоварда Беназир Бхутто раислигида ўтган кенгашида резолюция қабул қилинди. Резолюцияда ҳозирги режим бошлиғи Зиёул Ҳақнинг истеъфога чиқишини ҳамда муваққат ҳукумат тузилиб, у 1973 йилги конституцияга мувофиқ ялпи сайлов ўтказиши ва ҳокимиятни сайлаб қўйилган вакилларига топширишини талаб қилади.

Матбуотнинг хабарига кўра, резолюцияда Синд вилоятидаги оппозициячи сиёсий арбобларга қарши Покистон қўшинлари ўтказаётган репрессияларни тўхтатиш талаби ҳам баён этилган. Покистон қўшинлари жиноятчи унсурларга қарши кураш баҳонаси билан оппозициядаги сиёсий арбобларга жабр-зулм ўтказмоқда.

Совет Иттифоқи билан Афғонистон Демократик Республикасининг Афғонистон теварагидаги вазиятни сиёсий бартараф этишга қаратилган ташаббуслари пухта ўрганиб чиқилиши кераклиги ҳужжатда алоҳида таъкидланади.

Оқ уйнинг ташқи сиёсати тобора милитаристик тус олмоқда. Бу сиёсат ошкора ҳарбий куч ишлатишга таянади. АҚШ никарагуалик «контрас»ларга, Эронга, афғон аксилинқилобчиларига, УНИТА террорчилар гуруҳига қурол-аслаҳалар етказиб беряпти. Вашингтон маъмуриятининг кўрсатаётган бундай куч-ғайратлари рўйхатини яна давом эттириш мумкин. АҚШ ўз «ҳаётий муҳим» манфаатларини қурол-яроғлар ёрдамида таъминлаш мақсадида ана шундай қилмоқда.

(Газетадан).

Бинонинг пештоқига — «Ташқи сиёсат» деб ёзилган. Бу сиёсий расм Америкада чиқадиган «Крисчен сайенс монитор» нашридан олинган.

(ТАСС фотохроникаси).

• Партия турмуши: қайта қуриш ва кадрлар

ХАТОЛАР ВА САБОҚЛАР

КПСС Марказий Комитети январь Пленуми ҳужжатлари халқимиз сиёсий ва меҳнат активлигига янги куч бахш этди. У қайта қуриш, янгиланиш ва жадаллаштиришнинг туб моҳиятини чуқур тушунтириб берди, жамиятимизда яқин ўтмишда вужудга келган мураккаб ва зиддиятли вазиятнинг сабабларини, экономикада, социал ва маънавий соҳаларда рўй берган салбий жиҳатларни очиб ташлади. Партия ташкилотларининг салбий ҳолатларга вақтида ва танқидий баҳо бера олмаганликларини қаттиқ қоралади. Айрим ташкилотларда партия турмуши ленинча нормалари ва принципларига риоя қилинмаганлиги, ишда коллегиаллик бузилиб, сайлаб қўйиладиган органларнинг роли ғоят сусайиб кетганлиги таъкидланди. Кадрлар билан ишлаш принциплари қўпол тарзда бузилганлиги қайд этилди. Пленум рўй берган ана шундай камчиликлар такрорланмаслиги, уларга узил-кесил барҳам бериш, ҳамма жойда ишни тубдан қайта қуриш ҳамда янгиланиш муҳитини вужудга келтириш вазифаларини белгилаб берди.

Кейинги йилларда Хоразм областида ҳам социал-иқтисодий ривожланиш суръатлари секинлашди. Ерга хўжасизларча муносабат, моддий ресурслардан, мавжуд резервлардан самарали фойдаланилмаганлиги, фан ютуқларини жорий этишга, техника тараққиётининг ролига етарли баҳо берилмаганлиги аҳволни мушкуллаштирди.

Областнинг собиқ раҳбарлари мураккаб аҳволдан тегишли хулоса чиқариш, авалги шуҳратни сақлаб қолишнинг тўғри ва оқилона йўлларини излаб топиш ўрнига субъектив мулоҳазаларга, яроқсиз усулларга берилиб, ишда қўпол хатоларга йўл қўйдилар. Қандай қилиб бўлса ҳам планни бажариш, бу йўлда ҳеч нарсадан қайтмаслик вазияти вужудга келтирилди.

Область партия комитетининг иш услубида КПСС Уставига зид, партиямиз қатъий қоралаган методлар қарор топди, раҳбарликда коллегиаллик, кадрлар сиёсатининг ленинча принциплари бузилди. Обкомнинг биринчи секретари лавозимида узоқ йиллар ишлаган М. Худойберганов (порахўрлиги учун у ҳозир қамоққа олинган) ўзини ҳамма ишга қодир, чекланмаган ҳуқуқларга эга бўлган раҳбар деб ҳисобларди, худбинликка ва такаббурликка берилган эди. У кадрларни ишчанлигига, қобилиятига қараб эмас, шахсий садоқатига, хушомадгўйлик, лаганбардорлик ва юртдошлик белгиларига қараб танлади. Райком секретарлари ва хўжаликлар раҳбарларининг аксарияти шундай шахслардан иборат эди.

Боғот районидаги Киров номли колхоз раиси ва шу район партия комитетининг биринчи секретари вазифаларида ишлаб, ишончни оқлай олмаган, ишда жиддий нуқсонларга йўл қўйган М. Ваисов Қўшкўпир район партия комитети биринчи секретарлигига тавсия этилди. У коммунистларни, район меҳнаткашларини сиёсий-хўжалик вазифаларини бажаришга сафарбар қилиш, ташкилотчилик ва ғоявий-тарбиявий ишларни такомиллаштириш ўрнига бошқача йўлни танлади. Маъмуриятчилик, бюрократларча расмиятчилик, буйруқбозлик билан иш кўра бошлади. М. Ваисов хўжаликларнинг раҳбарларини ҳақиқий аҳволни бўяб кўрсатишга, ошириб ёзишга ва сохта маълумотлар беришга мажбур этиш ниятида уларга нисбатан тазйиқ ва дўқ-пўписалар ишлатишдан қайтмади. Сохта ведомостлар, актлар, қалбаки ҳужжатлар тайёрланиб, ўғирлик, талон-торожлик кенг тус олди.

Қинғир ишнинг қийиғи чиқмай қолмайди. М. Ваисов, шунингдек, райондаги бир қатор хўжаликларнинг раҳбарлари қилган жиноятлари учун КПСС сафидан чиқарилиб, жиноий жавобгарликка тортилдилар.

Ҳуқуқ-тартибот органлари томонидан фош қилинган Янгибозор районидаги жиноятчилар тўдасининг кирдикорлари хунук оқибатларга олиб келди. Пахтачилик ва чорвачиликдаги ўпирилишни ёлғон маълумотлар билан яшириш, давлатни алдаш колхозлар экономикасини издан чиқарди. Ёлғончилар, қаллоблар ҳар хил қинғир йўллар билан шахсий бойлик орттирдилар. Пахта заводи, Куйбишев номли, «Маданият», «Ўзбекистон», «Партия XXI съезди» колхозларининг собиқ раҳбарлари суд олдида жавоб берганликларининг сабаби ҳам шунда.

Қонун ва тартиб-интизомнинг бузилиши, хизмат мавқеини суиистеъмол қилиш, хусусий мулкчиликка берилиш областда анча кенг доирани қамраб олди. Боғот районидаги «Ленинизм», «Победа», Урганч районидаги «Комсомол», «СССР 50 йиллиги» колхозларида жамоат бойлиги талон-торож қилинди. Колхоз Уставини бузиш сурункали тусга кирди. Бу хўжаликларнинг раҳбарлари ғайриқонуний йўллар билан колхоз маблағини кўкка совурдилар. Эгри «сўқмоқлар» уларни қора курсига олиб келди.

Область ва район партия комитетлари кадрларни танлаш ва тарбиялашда йўл қўйган хатолар ана шундай носоғлом муҳитни вужудга келтирди. М. Худойберганов обкомнинг бюро аъзолари ҳамда софдил коммунистларнинг фикрини назар-писанд қилмади, адолат ва ҳақиқат принципларидан чекинди. Ўша вақтда обкомнинг бюро аъзоси ва шаҳар партия комитети биринчи секретари бўлиб ишлаган Л. Асқарова пленумда сўзга чиқиб, обком раҳбарларини қаттиқ танқид қилишга журъат этгани учун таъқибга учради. Биринчи шахсга ёқмаган ходимларни қувғин қилиш, улардан ўч олиш, танқидни бўғиш йўлида турли усуллардан фойдаланилди.

КПСС Марказий Комитети апрель Пленуми, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XVI пленуми қарорлари партия ва халқимиз ҳаётида янги давр бошлади. Эндиликда биз покланиш, маънавий муҳитни соғломлаштириш даврининг мусаффо ҳавосидан нафас олмоқдамиз. КПСС Марказий Комитети январь Пленумида таъкидланганидек, кураш ярим йўлда тўхтаб қолмайди ва охиригача муросасизлик, қатъият, принципиаллик билан давом этади.

Қайта қуриш, туб бурилиш босқичининг дастлабки қадамлари умидбахшдир. Партиямиз танлаган йўлни, ўтказаётган сиёсатни бутун халқ қўллаб-қувватламоқда. Таъбир жоиз бўлса, раҳбарни кишилардан ажратиб турган ғовлар олиб ташланди. Омма орасида бўлиш, омма билан маслаҳатлашиш, меҳнаткашлар фикрига ҳурмат билан қараш умумий ишга манфаат келтираётир.

Пленумлар, бюро мажлислари, партия йиғилишлари, меҳнаткашларнинг йиғинларини ўтказишда расмиятчиликка, андозабозликка барҳам берилмоқда. Демократиянинг, танқид ва ўз-ўзини танқиднинг ҳаётбахш кучи ёрқин намоён бўлмоқда. Тайёр текстни ўқиб берадиган доимий нотиқларни одамлар тингламай қўйишди. Рост сўзнинг, конкрет фикр ва фойдали таклифнинг қадри ошди, юзхотирчилик, тилёғламалик ўтмай қолди. Қарорларнинг пухта ижроси, сўз ва иш бирлиги, пировард натижалар фаолият мезони эканлигини кишилар тушуниб етмоқдалар.

Вазият соғломлашганлигининг белгиларидан бири — инсон омили активлашганлигидир. Ҳалол меҳнат қадрланяпти. Яхши ишлаганлар кўпроқ ҳақ олишяпти. Илгари колхозчи далада, фермада тер тўкиб, маошини тўлиқ олмаганлиги ҳеч кимга сир эмас. Кўзбўямачилик, ўғирлик, порахўрлик авж олган пайтларда айрим ҳаромтомоқлар халқ ҳисобига бойлик тўплашган эди-да. Бу — осмондан тушган ўлжа эмас, балки меҳнаткашнинг пешона тери, деҳқон заҳматининг самараси, боласини боғчага бериб, пахта терган аёлнинг ҳақи, ўғил-қизларимизнинг насибаси эди. Каламушдек ер остига гумдон қилсалар ҳам, элнинг ҳақи тупроқни ёриб чиқди, текинхўрлар тузоққа илиндилар. Эндиликда ҳаромхўрлар уясига ўт тушди, хиёнатнинг ҳамма туйнуклари бекиляпти.

Яна бир мисол. Колхоз ва совхозларнинг ҳашаматли меҳмонхоналари баъзи раҳбарлар учун маишатхона, вакиллар базми учун қулай макон эди. Ҳатто типовой дала шийпонларида ҳам арақ ҳиди анқигани эсимизда. Колхозчи ёнма-ён далада ишлар, кимлардир шийпонда базм қилишарди. Ҳозир аҳвол ўзгача. Меҳмонхоналар, энг яхши шийпонлар колхозчилар ихтиёрига берилди. Уларга боғча-яслилар, маиший хизмат ва медицина муассасалари ўрнашди.

«Зоготхлопкопром» ишлаб чиқариш бирлашмасининг собиқ бошлиғи Т. Жуманиёзов Шовот канали соҳилида, область партия комитети биносининг ёнгинасида бирлашма маъмурияти учун ҳашаматли кошона қурилишига муваффақ бўлганди. Ғайриқонуний йўл билан қурилган, дабдабали тарзда жиҳозланган бу бино ўқувчиларнинг билим даргоҳига айлантирилганлиги жуда маъқул иш бўлди. Марказий поликлиника, қатор даволаш ва болалар муассасалари бинога ёлчимаган, уй-жойлар етишмаётган бир вақтда, айрим ташкилотлар маъмурий бино ва истироҳатгоҳлар қуришни авж олдирган эдилар. Бир гуруҳ раҳбарлар ва уларнинг меҳмонларига хизмат қилиб келган истироҳат маконлари энди ҳақиқий эгаларига қайтарилмоқда ва меҳнаткашларнинг дам олиши учун тегишли шароитлар яратилмоқда.

Узоқ йиллар давомида шаклланган маънавий-психологик муҳитни ўзгартириш, кадрларни қайта тарбиялаш бирдан осон кўчмаслиги ўз-ўзидан равшан. Чамаси, баъзи ходимларга хос амалпарастлик жазавасини босиб қўйиш керакка ўхшайди. Манманлик, дабдабабозлик, имтиёзларга эга бўлишга интилиш, шахсий манфаатни умум манфаатидан юқори қўйиш сингари салбий ҳолатлар ҳали тўла-тўкис барҳам топган эмас. Гражданларнинг конституцион ҳуқуқлари, социал адолат принципи амалда барқарор бўлиши ҳуқуқ-тартибот органлари ишини тубдан қайта қуришни тақозо этади.

Салбий ҳодисаларнинг оқибатларини тугатишда изчиллик ва қатъият етишмаётир, кадрлар танлашда шошма-шошарлик, анкетадаги маълумотларни мезон қилиб олиш ҳоллари бор. Натижада қатор районларда раҳбарлар янгиланган бўлса ҳам, ишда ўзгариш кам. Агросаноат секторини мисолга олайлик. Беш йилликнинг биринчи йилида 90 хўжаликдан фақат 20 хўжалик пахта тайёрлаш планини бажарди. Илгари ҳосилдорлик 30 центнердан ошган 23 хўжаликда пахта ҳосилдорлиги 25 центнердан ҳам паст бўлди. Аксарият хўжаликларда машина терими планлари барбод берилди. Лекин, антимеханизаторлик кайфиятидаги раҳбарлар тутган ишга принципиал баҳо берилмади. Дон, полиз маҳсулотлари етиштириш камайишига йўл қўйилди. Чорвачиликда муайян силжиш юз берган бўлса ҳам, қатор хўжаликларда тармоқ ҳамон оқсамоқда.

Янги келган кадрларнинг бир қисмида ташкилотчилик маҳорати, раҳбарга хос талабчанлик, принципиаллик сифатлари етишмасди. Улардан баъзилари эскича фикрлашга, нуқсонларни хаспўшлаш ва кўзбўямачиликка мойил эканликлари билиниб қолди. Боғот районидаги «Победа», Қўшкўпир районидаги Олтибой Қурбонов номли, Янгибозор районидаги Куйбишев номли, Шовот районидаги «Ленинград» колхозларининг янги сайланган раислари узоққа бора олмаганликларининг боиси шунда.

Раҳбарларнинг бошқа бир гуруҳидаги зарарли кайфиятни айтиб ўтмасдан бўлмайди. «Маҳсулотлар илгари қўшиб ёзиш эвазига кўпайган эди. Ҳозир қозондагиси чўмичга чиқяпти» дейишмоқда улар. Ўзи нима гап? Бундан буён ўсиш бўлмайдими? Қўшиб ёзилмаса, план бажарилмайдими?! Бундай кайфият қатъиян қораланиши керак. Интенсивлаш, жадаллаштириш даврида турғунлик, қолоқлик ярашмайди. Илғорлар, яхши ишлаётганлар намуна кўрсатишяпти-ку! Белгиланган планларни бажаришяпти-ку! Гурлан ва Хонқа районлари тажрибаси, пешқадам хўжаликлар ибрати сўзимизнинг далили бўла олади.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари Оллам Маткаримов, Ваис Маҳмудов, Тўра Раҳимов, СССР Давлат мукофоти лауреати Раҳимбой Бобожонов каби пахта усталари бошчилик қилаётган бригадалар, коллектив ва оила пудрати методи тўғри жорий этилган хўжаликларнинг пахтакорлари ҳалол ишлаб, ҳар гектар ердан 45—50 центнер ва ундан юқори ҳосил олиш мумкинлигини исботлаб бердилар. Ҳеч қандай сохтагарлик ва қўшиб ёзишнинг ҳожати йўқ. Фақат ҳалол меҳнат, омилкорлик билан ҳосилдорликни кескин ошириш мумкин.

Агросаноат комитети ва бирлашмаларининг раҳбарлари ушбу фикрга эътироз билдиришмаса керак. Бир хил шароитда натижа ҳар хил эканлигининг сабаблари маълум. Ерларнинг шўрланишидан тупроқ таркиби бузилди, алмашлаб экишнинг аҳамияти, органик ўғитларнинг роли камситилди, ғўзанинг вилт касаллиги кенг тарқалди. Минерал ўғитлардан фойдаланиш нормасига ва муддатларига риоя қилинмади, деҳқончиликда фан ютуқлари ва техника тараққиёти суст жорий этилмоқда. Бу нуқсонларни бартараф қилиш, муаммоларни ҳал этиш зарурлиги ҳаммага аён.

Область агросаноат комитетининг раиси А. Қаландаров, РАПОларнинг раҳбарлари нуқсонларни ҳадеб эътироф қилишга, муаммолар ҳақида гапиришга ўрганиб қолишган. Афсуски, етилган масалаларни ҳал этишда сусткашлик давом этмоқда. Шудгорлаш, ерларни текислаш, мелиорациялаш, техника ремонти, маҳаллий ўғит жамғариш ва далага ташиб чиқариш тадбирлари қониқарсиз амалга оширилаётир. Хуллас шовқин-сурон кўпу, аммо ишда кескин бурилиш ясалмаяпти.

Ҳар бир нарсани ўз номи билан аташ даврнинг даъватигина эмас, балки адолат принципи, талаби ҳамдир. Одамлар шу принципдан келиб чиқиб, кўнгилдаги гапларини дангал айтмоқдалар. Шовот районида ва бошқа жойларда бўлганимизда РАПОлар хусусида баъзи фикрларни эшитишга тўғри келди: РАПО биз кутганимиздек ишлаётгани йўқ. Бирлашма кенгаши етилган муаммоларни ҳал этишга қодир эканлигини кўрсата олмаётир, унинг раҳбарлари ва етакчи мутахассислари мавсумий, кундалик ишлар, икир-чикирлар билан ўралашиб қолганлар. РАПО ҳуқуқи доирасига ва фаолияти соҳасига кирадиган йирик муаммоли масалаларни ҳал этишни райком аввалгидек ўз зиммасига олмоқда... Бу гапларда жон бор. Қайта қуриш жараёнининг дастлабки даври сабоқларидан тўғри хулоса чиқариш, хатоларни тузатиб олиш лозим.

Партиямизнинг асоси — бошланғич ташкилотларнинг янгиланиш ва туб бурилишлар босқичидаги роли ва масъулияти ошиб бормоқда. Кадрлар билан ишлаш бошланғич ва цех партия ташкилотларининг диққат марказига олинган. Партия ҳаётининг туб масалаларини, жумладан кадрлар масаласини ҳал этишда қуйи звенони четлаб ўтишдек яроқсиз практикага хотима беріляпти. Аммо, актив ҳаётий позиция ўрнига бетарафлик, лоқайдлик йўлини тутаётган коммунистлар ҳали ҳам бор. Маъмурият фаолияти устидан партиявий назорат бўш.

«Тарки одат амри маҳол» деганларидек, эски услубнинг аломатлари гоҳ-гоҳ кўзга ташланиб турибди. Чунончи райком секретари қишлоққа борганида колхоз раиси уни кутиб олади ва кузатиб қўяди. Мулоқот иккаласи ўртасида бўлади. Бундан партком секретари бехабар қолади. Ҳатто райком бўлим мудирлари ҳам бошланғич партия ташкилоти секретари билан учрашишга, гаплашишга нима учундир эҳтиёж сезишмайди. Бугина эмас, колхозга келган бошқа соҳаларнинг раҳбарлари, идеология ходимлари, шу жумладан журналистлар ҳам партком секретарларидан кўра раис билан сўзлашишни маъқул кўришади. Бундай йўл тутиш тўғри эмас, албатта. Бошланғич партия ташкилоти секретарининг мавқеи ва обрўсини юқори кўтариш, муҳим масалалар тўғрисида гап борганида, унинг фикри билан, албатта, ҳисоблашиш зарур.

Область партия комитети идеологик ва сиёсий-тарбиявий ишни замон талаби асосида қайта қуриш, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети III пленуми талабларини бажариш юзасидан қатор тадбирларни амалга оширмоқда. Шунга қарамай, партия ташкилотларининг бу соҳадаги фаолиятида юзакичиликка йўл қўйилаётганлигидан кўз юмиб бўлмайди. Идеология фронтининг мавжуд потенциалидан нега тўла фойдаланилмаяпти? Лектор, агитатор ва сиёсий ахборотчиларнинг рўйхати узун, лекция ва суҳбатларнинг сони салмоқли бўлса ҳам, уларнинг сўзлари аниқ нишонга, қалбларга бориб етяптими? Қироатхонлик, сафсатабозлик жонга тегмадими? Клублар, маданият уйлари, кутубхоналар ва санъат даргоҳларига одамлар кам боришаётганлигига сабаб нима? Область ва район газеталари, радио ва телевидение эски қолипдан қачон чиқади? Булар тўғрисида жиддийроқ ўйлаб кўриш вақти келди.

КПСС Марказий Комитети январь Пленумида таъкидланганидек, қайта қуриш ҳаммага ва ҳар бир кишига дахлдор. Бу жараён давомида кадрлар қобилияти, ғоявий етуклиги, иродаси имтиҳондан ўтмоқда. Область партия комитети Пленум қарорларидан хулоса чиқариб, туб бурилиш босқичининг ўтган даври сабоқларини умумлаштириб, ютуқларга холис, камтарона баҳо бериш билан бирга, нуқсонлар ва хатоларни бартараф этиш тадбирларини собитқадамлик билан амалга оширмоғи лозим. Кутадиган, имиллайдиган вақт эмас. Янги вазифалар янгича ишлашга, дадил қадамлар билан олға боришга чорламоқда.

Ф. ЗОҲИДОВ,

«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ЭСКИЧАСИГА ИШЛАГАНДА

• Халқ контроли амалда

Пешку район халқ контроли комитетининг ходимлари маҳаллий пахта тозалаш заводи ишини текширишга келганларида иссиқроқ кийиниб олишга тўғри келди. Умуман бу ерда барча ходимлар қишки кийимда ишлашарди. Цехлардаги ҳаво ҳарорати 0 даражадан паст эди.

Ишлаб чиқариш биноларини иссиқлик билан таъминлаши зарур бўлган қозонхона қишгача қуриб битказилмади ва ҳозир у ишламаяпти. Заводда ишчилар учун оддий маиший шароит яратиш тўғрисида ғамхўрлик қилишмади. Корхонада кийим алмаштириладиган хона, аёллар гигиенаси хонаси, дам олиш ва овқатланадиган хоналар йўқ. Буларнинг ҳаммаси одамларнинг кайфиятига, шу тариқа меҳнат унумдорлигига ҳам салбий таъсир кўрсатади. Кадрлар қўнимсизлигининг сабаблари ҳам тушунарлидир.

Пешку пахта тозалаш заводи бундан уч йил илгари ишга туширилган эди. Завод ҳар йили 50 минг тонна пахтани қайта ишлашга мўлжалланган. Бироқ корхона ҳали лойиҳадаги қувватга эришмади. Халқ назоратчиларининг аниқлашича, бунинг учун ҳеч қандай объектив сабаблар йўқ. Коллективда ўзаро талабчанлик сусайиб кетган, бу ерда эскичасига ишлашга кўникиб қолишган.

Корхонада иш яхши юришмаяпти, аммо ҳеч ким бир-биридан шикоят қилмайди. Пахта қуритиш-тозалаш цехларининг қониқарсиз ишлаётганлиги натижасида чигит яхши тозаланмаяпти. ГОСТ нормаларига риоя этилмаяпти, ишлаб чиқариш маданиятининг паст даражада эканлиги маҳсулот таннархининг қимматлашишига ва сифатининг пасайишига олиб келмоқда. Завод директори И. Бурҳонов, техника контроли бўлимининг бошлиғи Ё. Тиллаев ускуналарнинг самарали ишлашини таъминлаш, технология жараёнини такомиллаштириш чораларини кўрмаяптилар.

Истеъмолчилардан корхонага кўплаб рекламациялар келиб турибди, у ҳар йили ўн минглаб сўм жарима тўламоқда. Халқ назоратчилари корхона ва РАПО раҳбарлари эътиборини мавжуд камчиликларга бир неча марта жалб этдилар ва ана шу камчиликларни тугатиш юзасидан конкрет таклифлар айтдилар. Бироқ аҳволни тузатиш учун ҳозирча биронта ҳам муҳим иш қилингани йўқ.

Афтидан қайта қуриш жараёнига тўсқинлик қилаётган, топширилган иш участкасида амалий жиҳатдан жадаллаштиришга эришишни истамаётган раҳбарларга нисбатан бирмунча таъсирчан чоралар кўриш пайти келганга ўхшайди.

А. ФОЗИЛОВ,

ЎзТАГ мухбири.

Қодирқул СУЛТОНОВ

Сирдарё область Ворошилов районидаги Карл Маркс номли колхоз раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Қодирқул Султонов 1987 йилнинг 10 февраль куни 76 ёшида вафот этди.

Тажрибали раҳбар, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг моҳир ташкилотчиси ҳаётдан кўз юмди.

Қ. Султонов 1912 йилда Тошкент областининг Қуйи Чирчиқ районидаги Кизана қишлоғида туғилди. У 1930 йили районда биринчилардан бўлиб Қуйи Чирчиқ районидаги «Қизил деҳқон» колхозига аъзо бўлиб кирди, бу ерда колхозчидан колхоз раисигача бўлган йўлни босиб ўтди. 1941 йилда Тошкент қишлоқ хўжалик техникумини тамомлагандан кейин Тошкент область Қуйи Чирчиқ районидаги МТС директорининг сиёсий ишлар бўйича ўринбосари бўлиб ишлади. 1942 йилнинг февралидан бошлаб ўз ҳаётининг сўнгги кунларигача Сирдарё область Ворошилов районидаги Карл Маркс номли колхознинг раиси бўлиб ишлади.

Қ. Султонов район қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга катта ҳисса қўшди. Қатъий принципиаллик, камтарлик ва дилкашлик унга хос хусусиятлар эди. Бу фазилатлар уни ўзи билан бирга ишлаган барча кишиларнинг астойдил ҳурмат-эҳтиромига сазовор этди.

1932 йилдан КПСС аъзоси Қ. Султонов катта жамоат ишлари олиб борди. У I—IV чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати, Сирдарё область партия комитетининг аъзоси этиб сайланган.

Коммунистик партия ва Совет давлати олдидаги катта хизматлари учун Қ. Султоновга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони юксак унвони берилган, у иккита Ленин ордени, учта Меҳнат Қизил Байроқ ордени, «Ҳурмат Белгиси» ордени ва медаллар билан мукофотланган.

Коммунистик партиянинг содиқ фарзанди Қодирқул Султоновнинг ёрқин хотираси қалбларимизда ҳамиша сақланиб қолади.

И. Б. Усмонхўжаев, Р. Ҳ. Абдуллаева, Т. А. Алимов, В. П. Анишчев, В. А. Антонов, В. А. Головин, П. В. Догонкин, А. С. Икромов, Ғ. Ҳ. Қодиров, В. Н. Лобко, Р. Н. Нишонов, В. И. Огарок, Н. И. Попов, К. Саликов, Ҳ. Алимова, И. Ҳ. Жўрабеков, Б. Ф. Сатин, В. А. Хайдуров, А. Ф. Клепиков, Б. Алламуродов, И. Қўчқоров, Ш. Мирзаев, Э. А. Қурбонов, А. Пардабоев.

«Совет Ўзбекистони» материаллари изидан

БОҒОТ РАЙОН ПАРТИЯ КОМИТЕТИ:

—. Газетанинг 1986 йил 272-сонида босилган «ТИСЛАНИШ» сарлавҳали мақолада районда планлар барбод бўлаётганлиги танқид қилинган эди. Ушбу мақола район партия комитетининг кенгайтирилган бюро мажлисида кўриб чиқилди. Унда келтирилган фактларнинг тўғри эканлиги тан олинди.

Планларнинг бажарилиши барбод бўлган хўжаликлар раҳбарларининг ҳисоботлари тингланди. Чорва маҳсулотларини тайёрлаш ва давлатга сотиш юзасидан резерв ва имкониятлардан фойдаланиш чора-тадбирлари белгиланди. Район бўйича давлатга дон, сабзавот, мева, гўшт, тухум, пилла сотиш йиллик планлари ортиғи билан бажарилди.

Район агросаноат бирлашмаси 1987 йилда ўтган йилги камчиликларни такрорламаслик юзасидан тадбирлар белгилаб олди.

Хўжаликлардаги барча мутахассислар аттестациядан ўтказилди ва айрим қолоқ хўжаликлар малакали кадрлар билан мустаҳкамланди.

МАРҲАМАТ РАЙОН ПАРТИЯ КОМИТЕТИ:

Газетанинг 1986 йил 12 декабрь сонида босилган «ДАРСНИ ҚАНДАЙ ЎТЯПСИЗ!» сарлавҳали мақолада кўрсатилган 9-ўрта мактабда рус тили ва адабиётининг ўқитилиш ҳолати юзасидан қўшимча текшириш ўтказилди. Текширишда ўқитиш ҳозирги талабларга жавоб бермаслиги аниқланди.

Таълим-тарбия ишлари ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Шунингдек, хўжалик ишларида ва кадрлар билан ишлашда камчиликлар мавжуд.

Текшириш якунлари район партия комитети бюроси мажлисида муҳокама қилинди. Раҳбарликда камчилик ва нуқсонларга йўл қўйганликлари учун мактаб директори Х. Мадумаровга ва илмий мудир К. Исмоиловага ҳисоб варақасига ёзиш шарти билан қаттиқ виговор эълон қилинди. Улар вазифаларидан бўшатилдилар.

Район партия комитети райондаги умумтаълим мактабларида ислоҳот талаблари асосида рус тили ва адабиёти ўқитиш ва ўрганишни яхшилаш бўйича конкрет тадбирларни кўрмоқда.

• Мухбиримиз бонг уради

ДАНАК ЁҒИ ҚАНИ?

МУАММО ВА МУЛОҲАЗА

Ота-боболаримиз турли данакли мевалар мағзидан жувозларда ёғ чиқариб истеъмол қилганлар. Данак ёғи хушбўйлиги, шифобахш хусусиятлари кўплиги учун ҳамиша тансиқ ҳисобланган. Республикамизда ўсимлик ёғи, айниқса, пахта ёғи ишлаб чиқарадиган бутун бир саноат тармоғи вужудга келиши туфайли жувозхоналар барҳам топиб кетди. Энди улар ҳақида боболарнинг хотираларидан-у, музейлардангина маълумот олиш мумкин.

Шу тариқа данак мағзидан олинадиган қимматбаҳо, ноёб ёғ ҳам унутилди. Чунки данакдан ёғ олишнинг ибтидоий технологияси бугунги кун учун яроқсиз бўлиб, уни саноат усулида тайёрлаш технологияси ҳали ишлаб чиқилмаган эди. Биргина Ўрта Осиё республикаларидаги консерва заводларида йилига ўн минг тонналаб шафтоли, олхўри, ўрик ва бошқа мевалар данаги, узум уруғи ва шунга ўхшаш иккиламчи маҳсулотлар чиқит сифатида ташлаб юборилади. Агар бунга аҳолининг ҳам мевасини истеъмол қилгандан сўнг чиқиндига ташлаб юбораётган данакларни қўшсак, неча минг тонна қимматли хом ашёнинг нест-нобуд бўлиб кетаётганлигини тасаввур этиш қийин эмас...

Шафтоли данагининг мағзи ейилмайди. Лекин шифокорларнинг исботлашича, унинг ёғи зўр шифобахш хусусиятга эга. Шафтоли данаги ёғи қон босими ортиши, ошқозон-ичак, радикулит, астма, ўпка касалликлари каби хасталикларни даволашда таъсирчан восита бўлиб, шифобахшлиги жиҳатдан машҳур облепиха (чаканда) ёғидан бир неча баробар устун тураркан! Данак ёғи озиқ-овқат, парфюмерия, медицина саноати ва бошқа қатор соҳаларда ҳам бағоят қимматбаҳо хом ашё ҳисобланади.

Хом ашё мўллиги, ишчи кучлари ва мутахассисларнинг мавжудлиги ҳисобга олиниб, бундан ўн йил муқаддам Қўқон шаҳридаги ёғ-мой комбинатида данак ёғи заводи ишга туширилган эди. Шу хил маҳсулот ишлаб чиқариш бўйича Совет Иттифоқида биринчи ва ҳозиргача ҳам ягона ҳисобланиб келаётган бу завод йилига 30 минг тонна хом ашёни қайта ишлашга мўлжалланган эди. Корхона тўла қувват билан ишлаганда йилига 200 тоннага яқин шифобахш данак ёғи ишлаб чиқариш имконияти туғилади. Шуни айтиш кераккки, бир тонна шафтоли данаги ёғи 8 минг сўм туради.

Заводда дастлаб чиқитсиз маҳсулот ишлаб чиқаришга ўтилди. Масалан, корхона рационализаторлари данак пўчоқларидан ички ёниш цилиндрларини сайқаллашда ишлатиладиган техника уни тайёрлашни ўзлаштиргандилар.

Планлаштириш органлари берган маълумотларга мувофиқ заводга Ўрта Осиё ва Закавказье республикалари, ҳатто Украинадан ҳам данак хом ашёси етказиб берилиши керак эди.

Ҳа, ниятлар яхши эди. Шафтоли данаги ёғи ишлаб чиқариш бошланиши билан нафақат республикамиз, балки Иттифоқимиздаги турли илмий-тадқиқот институтлари, даволаш муассасаларидан буюртмалар ёғилиб кетди.

Бироқ катта умидлар билан иш бошлаган завод орадан икки ой ўтмасдан тўхтаб қолди. Сабаб — хом ашё тугаган эди.

Планлаштириш органлари хом ашё етказиб берадиган регионларни белгилашди-ю, аммо данак йиғишдек майда, кўпроқ вақт ва ҳафсала талаб бу ишнинг бевосита, масъул ижрочиларини белгилашмади. Тўғри, комбинат бир қатор консерва заводлари билан данак хом ашёсини етказиб бериш ҳақида шартнома тузганди. Афсуски, консерва заводлари шартномани бажармадилар.

— Ўшандан буён давлатнинг катта маблағи сарфланиб қурилган завод бирор марта ҳам тўла қувват билан ишлай олгани йўқ, — дейди ёғ-мой комбинатининг директори Ю. Ёқубов, — биз заводга данак топширадиган ташкилотлар ва корхоналар ҳамда шахсий хўжаликларни рағбатлантириш мақсадида данакнинг харид нархини икки баравар оширдик ҳам. Бундан ташқари ҳар килограмм шафтоли данагига бир килограммдан шелуха беришга ҳам қарор қилдик. Жойларда қабул пунктлари очдик. Лекин улар барибир завод имкониятлари даражасида бўлмади. Чунки биргина комбинатнинг ҳаракати билан иш битмас экан. Тўхтаб қолган заводга ёрдам қилишни сўраб, Ўзбекистон ССР Давлат план комитетига, республика Давлат моддий-техника таъминоти комитетига, министрликларга бир неча бор қилган мурожаатларимиз беиз кетди. Улар шафтоли ёғининг шифобахшлиги, уни кўплаб ишлаб чиқариш зарурлиги ҳақидаги фикрларимизни оғизда маъқуллашди-ю, амалда ёрдам беришмади. Аниқроғи, масалага лоқайд қарашди.

Яқинда Москвада иккиламчи ресурслар ва чиқитлардан самарали фойдаланиш бўйича озиқ-овқат саноати ходимларининг кенгаши бўлиб ўтди. Кенгашда сўзга чиққан комбинат директори Ю. Ёқубов қизиқ бир мисол келтирди. Мамлакатимизда ҳар йили минглаб тонна узум уруғи чиқитга чиқариб юборилади. Узум уруғида эса ёғ моддаси соя (ловиянинг бир тури)дагига нисбатан икки баробар кўп. Давлатимиз сояни чет эллардан нақд валютага сотиб олаётир. Ҳолбуки, Қўқон ёғ-мой заводида узум уруғидан ёғ олиш, чиқиндисини майдалаб унга айлантириш технологияси мавжуд. Ҳозирги кунда завод омборларида 600 тоннадан ортиқ мева данаклари, узум уруғи ва бошқа турдаги хом ашё бор. Бунари борса бир ярим ойга етади, холос.

Ўзбекистон ССР Давлат план комитети, Давлат агросаноат комитети раҳбарлари, Фарғона область партия, совет органлари бу ноёб заводнинг узлуксиз ишлашини ташкил этишлари лозим. Бунинг учун аввало, консерва заводларининг Қўқон ёғ-мой комбинати билан тузган шартномаларга сўзсиз риоя қилишларини таъминлаш зарур. Республика Давлат таъминоти комитетига қарашли «Вторсырьё» корхоналарида мева данаги тўплаш иши қайта тузилиши даркор. Қолаверса, «Узбекбирлашув» тайёрлов идоралари планларига данак тайёрлашни ҳам киритиши мумкин эмасми? Чунки гап — совет кишиларининг саломатлигини мустаҳкамлашда катта роль ўйнаши мумкин бўлган ноёб маҳсулот — данак ёғи устида бораётир.

А. ИБОДИНОВ.

МЎЛ ҲОСИЛ ИШТИЁҚИДА

Бободеҳқонларнинг бой тажрибасидан маълумки, экин экиладиган майдонлар нечоғли текис бўлса, агротехника тадбирларини ҳам вақтида, сифатли ўтказишга шунчалик қулай имкониятлар яратилади. Пайкалларда мўл ҳосил тўпланади. Буни яхши билган Чиноз районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхози деҳқонлари доимо ерларнинг текис бўлишига ҳаракат қилишади. Шу туфайли хўжаликда пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлиги йил сайин ошиб бормоқда. Масалан, миришкорлар ўтган йили 720 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 41,3 центнердан ёки пландагидан 9 центнердан зиёд «оқ олтин» хирмони кўтардилар.

Айни кунларда колхознинг паст-баланд карталари бульдозер ва скреперлар ёрдамида сифатли текисланмоқда. Бу ишларда Исроил Қўзиев, Элчи Озодов, Ҳошим Камолов сингари механизаторлар алоҳида намуна кўрсатишаётир. Шунингдек, хўжаликда текисланган майдонларга маҳаллий ва минерал ўғитлар ташиб чиқариш ишлари ҳам уюшқоқлик билан давом эттириляпти. Ариқ-зовурлар тозаланмоқда.

Т. ТЎҚЛИБОЕВ,
Тошкент области.

• Бизнинг календарь

МОҲИР ЖУРНАЛИСТ

Саидризо Ализода 1887 йил 16 февралда Озарбайжонда туғилиб, бошланғич мактабни ўша ерда тугатди. 1900 йилларнинг бошларида Самарқанддаги Демуров босмахонасига ҳарф терувчи бўлиб ишга кирди. «Самарқанд» (1904) газетасига инқилобчи большевик М. В. Морозовнинг келиши туфайли унинг ғоявий-сиёсий йўналишида инқилобий руҳ кучая борди. Шу кезларда С. Ализода рус, татар, ўзбек, форс, араб тилларини мустақил мутолаа қилиб, матбуот саҳифаларида Самарқанддаги аҳвол, маиший турмуш, маориф ишлари ҳақида хабар, мақола ва шеърлар билан қатнашди.

Улуғ Октябрь революциясидан кейин Самарқандда чиқа бошлаган илк ўзбек совет газеталаридан бири «Меҳнаткашлар товуши»да актив қатнашди.

«Шуълаи инқилоб» журналига редактор бўлиб ўтганидан кейин мамлакатимизда Совет ҳокимияти ғалабаларини мустаҳкамлаш унинг душманларига қарши кураш, қизил қўшинларнинг қаҳрамонлик ва ватанпарварлик ишларини улуғлаш, амир зулмига қарши кўтарилган Бухоро мазлумларига хайрихоҳлик, халқаро меҳнаткашлар байрами тўғрисида кўплаб эҳтиросли мақолалар ёзди. Ўша кезларда Туркистонда буржуа миллатчилик ғоялари билан заҳарланган маҳаллий бойлар илғор рус пролетариати, Россиядаги инқилобий ҳаракатлар ва уларнинг интернационал моҳиятини бузиб кўрсатардилар. Моҳир публицист бу хатти-ҳаракатларга қарши бундай деб ёзди: «Рус ишчиларининг мақсадлари юксак ва бебаҳодир. Улар меҳнаткаш мазлумларни бой ва золимлар чангалидан қутилтирмоқдалар. Улар шу мақсадлар билан жангга кириб, оч-яланғоч ҳолда социалистик Ватанни ҳимоя қилдилар» ва яна: «Совет ҳокимиятининг қонунларига кўра Туркистонда туғилган ва шу ерда яшаётган барча миллатлар —ҳоҳ русми, мусулмонми, туркми, эронийми, яҳудийми, арманими —улар шу ўлканинг фарзандлари ҳисобланади».

С. Ализода айниқса журналнинг асосий ёзувчиси ва таҳрир аъзоси, таржимонларидан бири, тожик совет адабиётининг асосчиси С. Айний билан яқин ижодий алоқада бўлди, ундан кўп нарса ўрганди, шу билан бирга унинг «Шуълаи инқилоб»-да янада актив қатнашиши, журнал саҳифаларида турли мавзудаги ижтимоий-сиёсий адабий-бадиий ва таржима асарлари билан мунтазам иштирок этиб боришига кенг имконият яратиб берди.

Журнал муҳаррири марксизм-ленинизм классиклари асарларининг тожик тилига таржималари танқислигини ҳисобга олиб, тожик тилида биринчи бор В. И. Лениннинг «Россия ва Шарқнинг барча мусулмонларига мурожаати»ни, Бокуда бўлиб ўтган Шарқ халқлари биринчи съездининг материаллари ва бошқа асарларни эълон қилди. Тожик тилида ҳали махсус сатирик матбуотнинг йўқлиги сабабли журнал ўз саҳифаларида янги ҳаёт қурилиши йўлида тўсиқ бўлиб турган ижтимоий-маиший ҳаётдаги қолоқлик, эскилик сарқитлари, хурофот ва бидъатга қарши фельетон, танқидий-публицистик мақола ва бошқа асарлар учун махсус сатира бўлими («Тозиён»)ни очди.

Саидризо Ализоданинг ўзбек ва тожик матбуотидаги фаолияти кейинчалик ўзбекча—«Муштум» (1923), «Машраб» (1924) журналлари, «Зарафшон» газетаси, тожикча —«Овози тожик» (1924), «Мулло Мушфиқий» (1927) каби газета ва журналларда публицист ва сатирик журналист сифатида давом этди. Уларнинг саҳифаларида янги ҳаёт йўлида тўсиқ бўлиб турган хурофий урф-одатлар, жаҳолат ва қолоқлик, хотин-қизлар озодлиги душманлари бўлган реакцион руҳонийлар ва паранжи-чачвонга қарши кескин танқидий мақолалар, сатирик шеър ва фельетонларини эълон қилди.

С. Ализода 1926 йилдан бошлаб Самарқанддаги Тожикистон давлат нашриётида муҳаррир ва таржимон бўлиб ишлади, Ўзбекистон Давлат университети филология факультетида араб ва форс тилларидан дарс берди. Шу даврларда у рус олимлари ва ёзувчиларидан В. В. Бартольднинг «Туркистон» (Лаҳор, 1926), А. С. Пушкиннинг «Капитан қизи» (1936), «Белкин қиссалари» (1938), ўзбек адиби Абдулла Қодирийнинг «Меҳробдан чаён» (1935) асарларини, шунингдек, кўплаб ижтимоий-сиёсий, педагогик асарларни тожик тилига таржима этди, тожик адабиётини қардош халқлар адабиётининг энг яхши намуналари таржималари билан бойитди, тожик ва ўзбек халқининг матбуоти, сатирик адабиёт ҳамда маърифатига ўзининг муносиб интернационал ҳиссасини қўшди. Ўткир адиб-журналистнинг бой ижодий мероси қардош халқлар адабий-маданий ҳамкорлигини ҳар томонлама ривожлантиришга муносиб хизмат қилди.

Ш. ТУРДИЕВ,
филология фанлари кандидати.

Попдаги нотўқима газламалар фабрикаси меҳнат аҳли энг кичик граждалар учун кийим-кечаклар, буюмлар ишлаб чиқаришни кўпайтириш йўлида астойдил изланмоқда. Халқ истеъмоли моллари цехида ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар бирмунча кўпайди ва сифати яхшиланди. Шундай маҳсулотлар асосан ишлаб чиқариш чиқитларидан тайёрланмоқда.

Суратда: илғор ишчи Надежда Красноперова.

А. Ковтун фотоси (ЎзТАГ).

РЕКЛАМА ✱ ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитетининг РЕСПУБЛИКА «АГРОПРОМРЕМОНТ» ИЛМИЙ-ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ ВАКАНТ ВАЗИФАЛАРГА

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

илмий-тадқиқотлар бўлими (техника фанлари кандидати) **мудири;**

лаборатория (техника фанлари кандидати), **сектор мудирлари;**

двигателлар, тракторлар ва электр асбоб-ускуналарини ремонт қилиш бўйича технология ва асбоб-ускуналарни ишлаб чиқиш ва жорий этиш **лабораторияси илмий ва кичик илмий ходимлари;**

деталларни тиклаш бўйича технология жараёнлари ва асбоб-ускуналарини ишлаб чиқиш ва жорий этиш ҳамда нормалашни юзага келтирувчи факторлар тадқиқоти, меҳнатни ташкил этиш нормалари, нормативлари ва формаларини ишлаб чиқиш тадқиқотлари лабораториялари бўйича, **лаборатория, сектор мудирлари, илмий ходимлар;**

сифатни бошқариш ва ишлаб чиқаришни оператив планлаштириш системасини ишлаб чиқиш ва жорий этиш тадқиқотлари лабораторияси **мудири, катта ва кичик илмий ходимлари:**

технология жараёнлари, асбоб-ускуналар нормативлар, ишни ташкил этиш формаларининг иқтисодий самарадорлиги тадқиқотлари лабораторияси **мудири ва илмий ходими;**

ремонт учун фойдаланиладиган маҳсулотларнинг пишиқ-пухталиги ва сифати юзасидан тадқиқотлар лабораторияси бўйича **лаборатория ва сектор мудири, илмий ва кичик илмий ходимлар;**

технология факторлари, атроф-муҳитни муҳофаза этиш методлари ва воситаларини жорий этиш юзасидан тадқиқотлар лабораторияси бўйича **лаборатория ва сектор мудирлари.**

КОНКУРС МУДДАТИ — 9 МАРТГАЧА.

Ҳужжатлар конкурс ҳақидаги низомга мувофиқ қуйидаги адресга жўнатилсин: 700081, Тошкент шаҳри, Фарҳод кўчаси, 52-уй. Телефонлар 53-63-39, 57-86-87, 77-66-45.

ЎЗБЕКИСТОН ССР МЕҲНАТ ДАВЛАТ КОМИТЕТИ

ЁЛҒИЗ ЭРКАК ВА АЁЛЛАРНИ
1-3 йил муддатга доимий ва 6 ойгача мавсумий ишларга

ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

СССР Ўрмон-қоғоз саноати министрлигининг Красноярск ўлкасида жойлашган Бутуниттифоқ «Красноярсклеспром» бирлашмаси корхоналари ва ташкилотларига, **«Богучанлес», «Енисейлес», «Красноярсклесоэкспорт», Тассев ва Даур ўрмон саноати хўжаликлари бирлашмаларига.**

Меҳнат шартномаси тузган ишчиларга бир йўла ёрдам пули, иш жойига етиб бориш ва меҳнат шартномаси муддати тугагач яна эски яшаб турган ерига қайтиб келиш йўл харажатлари ҳамда суткалик ҳақ тўланади.

«Красноярсклеспром»нинг баъзи ташкилотлари, энг олис Шимол районларига тенглашувчи минтақада жойлашган бўлиб, ана шу ерларда ишлаш учун меҳнат шартномаси тузган ишчилар энг олис Шимол районлари учун барча имтиёзлардан фойдаланадилар.

Справкалар ва ишга йўлланмалар олиш юзасидан қуйидаги адресларга мурожаат қилинсин:

шаҳарларда — аҳолини ишга жойлаштириш бюроси инспекторларига;

районларда — область меҳнат бўлимларининг вакилларига;

Тошкент шаҳрида — Пролетар кўчаси, 4-уй, 3-подъезд, 6-хона ва аҳолини ишга жойлаштириш район пунктларига.

• Спорт

СУЗИШ:

МАРРАДА БИРИНЧИ

Ватанимиз пойтахтида мамлакат чемпионати ва халқаро мусобақалар ўтказилмоқда. «Олимпийск» спорт комплексида давом этаётган қизғин баҳсларда юксак натижалар қайд этиляпти. Мусобақада иштирок этаётган тошкентлик собиқ жаҳон рекордчиси Сергей Заболотнов мухлислар олқишига сазовор бўлди. У 50 метрга чалқанча сузишда 26,95 секундли натижа билан муваффақият қозонди. Сергей мавсумни кўтаринки руҳда бошлади. У яқинда Берлинда ўтказилган халқаро мусобақада 100 ва 200 метрга чалқанча сузишда маррада биринчи бўлиб, ғолиблик супасига кўтарилган эди.

ЕНГИЛ АТЛЕТИКА:

СОВРИНЛИ ЎРИНЛАР

Пенза шаҳрида ўтказилган мамлакат қишки чемпионатида республикамиз вакиллари совринли ўринларни олишга ҳаракат қилдилар. Чунончи, 200 метрга югуришда тошкентлик М. Шмонина бронза медали совриндори бўлган бўлса, унинг ҳамшаҳри С. Усов 60 метрга тўсиқлар оша югуриб, 7, 72 секундли натижа билан ғолиблик супасининг иккинчи поғонасига кўтарилди. Яна бир вакилимиз —Родион Гатаулин эса лангар билан сакрашда жаҳондаги энг маҳоратли спортчилар сафидан жой олиб турибди: У яқинда ГФРда ўтказилган халқаро мусобақада 5 метр 60 сантиметрли маррани эгаллаб, ғалаба қозонган эди. Бу сафар эса 5 метр 75 сантиметрли юксакликдан ошиб, мухлису мутахассисларни қувонтирди.

КИТОБ ЖАВОНИНГИЗГА

Ўзбекистон ССР «Фан» нашриёти қуйидаги китобларни рус тилида чоп этди:

М. А. Десятчикова, Ўзбекистон машинасозлигида илмий-техника тараққиётининг ижтимоий-иқтисодий самараси. 124 бет. Баҳоси 1 сўм 10 тийин.

Монографияда фан техника тараққиётининг асосий йўналишлари ва машинасозлик корхоналарининг ижтимоий проблемалар билан боғлиқ ҳолда техникавий жиҳозланиш даражаси ўрганилган.

Ў. Х. Мансуров. Пахта териш машиналари технологик жараёнларининг асослари. 120 бет. Баҳоси 1 сўм 10 тийин.

Монография ўқувчини пахта териш аппарати технологик жараёнининг динамик характеристикаси, шпинделларни ҳаракатга келтирувчи механизмлар иш қобилиятини ошириш, пахта териш технологик жараёнини яхшилаш масалалари билан таништиради.

Авторлар коллективи. Қорақалпоғистон АССР тарихи, 368 бет. Баҳоси 4 сўм 30 тийин.

Монография Қорақалпоғистоннинг қадимий даврлардан бошлаб то бизнинг кунимизгача бўлган тарихи ва ижтимоий-иқтисодий ривожланишига бағишланган.

Авторлар коллективи. Хўжалик механизмини такомиллаштириш ва ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш. 280 бет. Баҳоси 2 сўм 70 тийин.

Монографияда республикамиз меҳнат ресурсларидан фойдаланишнинг самарадорлигини ошириш йўллари ва омиллари баён этилади.

Авторлар коллективи. Ўрта Осиё аҳолисининг этник тарихига оид материаллар. 156 бет. Баҳоси 1 сўм 60 тийин.

Тўплам ўқувчини Осиё халқларининг қадимий ва ўрта аср этник тарихининг турли аспектлари, этник жараённинг бошланиш масалалари билан таништиради.

• Меҳнатсиз даромад—жамиятимизга ёт

ТЕКИНХЎРГА ШАФҚАТ ЙЎҚ

Виждонан меҳнат қилиш —Ватан қудратини, халқимиз фаровонлигини оширишнинг асосий манбаидир. Кейинги вақтларда партия ва ҳукуматимиз жамоат тартибини, жамиятимизда соғлом вазиятни мустаҳкамлаш, ичкиликбозлик, алкоголизм, меҳнатсиз даромад олиш каби номатлуб ҳодисалар илдизини қуритиш борасида қатор қарорлар қабул қилди. СССР Олий Совети Президиумининг «Меҳнатсиз даромадларга қарши курашни кучайтириш тўғрисида»ги Фармони ана шу тадбирлар жумласидандир.

Қарши шаҳар халқ суди иш фаолиятида ҳам меҳнатсиз даромад топувчиларга маъмурий тартибда жазо чораларини қўллаш билан бирга, шу соҳада профилактика ишлари олиб бориш янада кучайтирилди. Ушбу Фармон кучга кирганидан бошлаб халқ судьялари аҳоли ўртасида қонунларни тушунтириш ишларини кучайтирдилар. Шаҳар партия комитети ва «Билим» жамияти ҳамкорлигида махсус график тузилиб, судьяларимиз маҳаллаларда, ишлаб чиқариш корхоналарида, жамоатчилик ўртасида меҳнатсиз даромад топишнинг зарари ва унга қарши кўриладиган қонуний чораларни тарғибот қилишга киришдилар. Айниқса, область савдо бошқармаси, марказий универмагда, колхоз бозорлари бошқармасида, «8 Март», Ғ. Ғулом маҳаллаларида, Қарши нон комбинати, СССР 50 йиллиги номли тикувчилик бирлашмаси ҳамда сут маҳсулотлари комбинатида ўтказилган суҳбатлар тингловчиларнинг қизғин муҳокамасига сабаб бўлди.

Халқ суди майда ўғрилик билан шуғулланган шахсларга қўлланилган жазоларни кўриб чиқиб, шундай фактларни уларнинг иш жойларида муҳокама қилиш учун корхона ва муассасаларга тавсияномалар киритди. Ёғ-экстракция заводи, Қарши станцияси ишчилар таъминоти, шаҳар саноат савдоси раҳбарларига йўл қўйилган камчиликлар кўрсатилиб, уларни бартараф этиш ҳақида хусусий ажримлар чиқариб юборилди.

Шуни айтиш керакки, давлат мулкини талон-торож қилиш ҳоллари ҳамон учраб турибди. Масалан, Қарши «Дорресторан»и кондитер цехида ишловчи Зуҳра Аробова тайёрланган тортларни магазинга чиқариш ўрнига, пуллаётганида ушланди. Аробова бу ҳаракати учун тегишлича жазоланди.

Айрим корхоналар маъмурияти, жамоатчилик ташкилотлари коллектив ўртасида юксак интизомлилик, ҳалоллик муҳитини қарор топтиришга етарли эътибор бермаётирлар. Ташмачиларга қарши жамоатчилик нафрати оширилмаяпти. Қонун билан белгиланган ҳуқуқлардан фойдаланиб, уларни имтиёзлардан маҳрум қилиш ва ҳатто ишдан бўшатиб юборишгача бўлган чоралар қўлланмаяпти: Бу айрим корхоналарда майда ўғриликлар, ташмачилик авж олишига сабаб бўлмоқда.

Чунончи, Қарши гўшт комбинатида кейинги вақтларда давлат мулкини талон-торож қилиш фактлари кўп учрамоқда. Комбинат хизматчиларидан Марвар Жабборова 6 килограммдан ортиқ гўштни ўғирлаб чиқаётганда қўлга туширилди. Шерали Мирзаев ҳам 3 килограмм гўшт ва бир килограмм колбаса билан ушланди. Бундай ҳол Қарши нон комбинатида ҳам кўплаб учраб туради.

Нопок шахсларнинг жамият ва давлат ҳисобига бойлик орттиришга уринишига қарши гоҳо тегишлича таъсир чоралари кўрилмай келинганлиги сир эмас. Энди қонунларга тегишли қўшимчалар киритилди. Рўзғорда электр энергия ёки газдан фойдаланиш қонунларини бузганлиги, даромадлари тўғрисида декларация беришдан бош тортганлик ҳамда корхоналар, муассасалар ва ташкилотларга қарашли транспорт воситалари, машина ва механизмлардан ўз манфаати йўлида ўзбошимчалик билан фойдаланганлик учун маъмурий жавобгарликка тортиш чораси кўрилади.

Бундан ташқари, қорамоллар ва паррандаларни боқиш учун нон ва бошқа озиқ-овқат маҳсулотларини магазиндан сотиб олаётган, майда ҳунармандчилик ишларининг тақиқланган турлари ёки якка тартибдаги савдо-сотиқ ишлари билан шуғулланаётганларга нисбатан ҳам маъмурий ва жиноий жавобгарлик кучайтирилди.

Умуман текин даромад қилишга интилаётганларнинг пайи қирқилмоқда.

Шаҳар халқ суди зиммасидаги масъулиятли вазифани чуқур ҳис этиб, бошқалар ҳисобига кун кечираётган шахслар йўлига мустаҳкам тўсиқ қўйиш учун бутун куч ва имкониятларни ишга солаверади.

О. МУСАЕВА,
Қарши шаҳар халқ судининг раиси.

• Бир мавзуда икки хат

ҚАЧОНГАЧА ПИЁДА ЮРАМИЗ?

.Биз Оҳангарон районидаги Ворошилов номли совхознинг Авжазсой қишлоғида истиқомат қиламиз. Тоғ ва қирлар билан ўралган қишлоғимиз табиати жуда гўзал.

Лекини бор. Мана, бир мисол. Қишлоғимизда кино кўрсатилмайди. 20 километр йўл босиб, бошқа жойга қатнашга тўғри келади. Бу масофани пиёда босишни тасаввур қилиб кўринг-а. Автобус қатнамайди. Район раҳбарлари эса ваъдадан нарига ўтишмаётир. Бозорўчар учун ҳам транспорт керак. Лекин ундан дарак йўқ.

Қишлоқ аҳли номидан:
Р. АШИРАЛИЕВА, К. АҲМЕДОВА, Г. НУРМАТОВА, М. МИРЗАВАЛИЕВА.

ШАРОИТ ЯХШИЛАНАРМИКИН?

Бир вақтлар Зафаробод қишлоғимизда кино кўрсатиларди. У ҳам қаерда денг, болалар боғчасининг кичкинагина хонасида эди. Энди у ҳам йўқ. На клуб, на кино бор? Спорт майдончасичи? У ҳам йўқ. Биз ёшлар шароит йўқлигидан нима билан машғул бўлишни билмаймиз.

Яқинда қўшни бўлим ёшлари билан футбол ўйнадик. Лекин, биз ютқазиб қўйдик. Бу нарса табиий эди. Чунки улардаги шароит бизда умуман йўқ.

Бизнинг Бўка районидаги «Кўкорол» совхозида бу камчиликларга қачон барҳам бериларкин?

Н. БЕГМАТОВ, О. ҲАБИБУЛИН ва бошқалар.

ҲУКМ ИЖРО ЭТИЛДИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СУДИНИНГ АХБОРОТИ

Ўзбекистон ССР Олий суди томонидан Тошкент шаҳар ижроия комитети ички ишлар бошқармасининг давлат автомобиль инспекцияси собиқ бошлиғи Ш. Жонзоқов, ГАИ собиқ ходимлари Х. Б. Жаманов ва С. А. Қамбаритдиновлар милиция подполковниги Абдумалик Йўлдошевни қасддан ўлдирганликлари учун фавқулодда жазо чораси — отишга ҳукм қилинган эдилар. Қотиллик ғаразли ниятларда ва жабрланувчининг хизмат бурчини бажариши муносабати билан содир этилган эди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва СССР Олий Совети Президиуми ҳукм қилинганларнинг ўзларини афв этиш ва ҳаётларини сақлаб қолиш тўғрисидаги илтимосларини рад этди.

Жонзоқов, Жаманов ва Қамбаритдиновлар устидан чиқарилган суд ҳукми ижро этилди.

Редактор Л. ҚАЮМОВ.

М. Қориёқубов номли ўзбек давлат концерт-филармония бирлашмаси

В. И. ЛЕНИН НОМЛИ СССР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА

26-27 февраль, 1 март соат 19.30 да

УЛУҒ ОКТЯБРЬ СОЦИАЛИСТИК РЕВОЛЮЦИЯСИНИНГ 70 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНАДИ

«СЎЗИМ, СОЗИМ СЕНГА, ВАТАН»

ШЕЪРИЯТ ВА ҚЎШИҚ КЕЧАСИ

ҚАТНАШАДИЛАР:

Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати, шоир
ОМОН МАТЖОН

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати
ФЕРУЗА СОЛИҲОВА

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист
ОРТИҚ ОТАЖОНОВ

Программани МАЪМУРА АБДУРАҲМОНОВА олиб боради.

Билетлар сотилмоқда.

●

ТОШКЕНТ ПОЛИТЕХНИКА ИНСТИТУТИНИНГ КИМЁ-ТЕХНОЛОГИЯ ФАКУЛЬТЕТИ

Тошкент шаҳри ва областининг мактаб ўқувчилари учун химиядан олий ўқув юртларига киришга тайёрлайдиган

БЕПУЛ КУРСЛАР

ТАШКИЛ ҚИЛАДИ

Машғулотлар 1 мартдан бошлаб якшанба кунлари соат 10.00 дан Шевченко, кўчаси, 1-уй 33-аудиторияда ўтказилади.

Театр

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 13/II да Ўзбекистон ССР халқ артисти МАЛИКА АҲМЕДОВАнинг ижодий кечаси, 15/II да Фирибгарнинг найранглари (12.00), Уйқудаги гўзал (19.00).

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 13/II да Олтин девор, 14/II да Бахтли гадолар. 15/II да Келинлар қўзғолони, (12.00), Отелло (19.00).

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ ТЕАТРИДА — 13/II да Зўлдир, 14/II да Тошболта ошиқ, 15/II да Шайтон ва муридлар.

Тошкент автомобиль транспорти ва йўллар институти ректорати, партия, касаба союз ташкилотлари ҳамда ижтимоий фанлар факультети деканати ва сиёсий иқтисод кафедраси коллективи шу кафедра мудири Р. Халиқуловага отаси

Камолиддин НЕЪМАТШОЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Ҳунар-техника таълими давлат комитети коллективи давлат комитети қошидаги Давлат инспекциясининг инспектори Р. Қўзиевга отаси

Қўзи НАВРЎЗОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ОБ-ҲАВО

Ўзбекистон ССР Гидрометеорология марказининг хабар қилишича, республикада ҳаво ўзгариб туради. Жанубда ёғингарчилик бўлмайди, қолган территорияларда бироз ёғингарчилик бўлиши мумкин. Тоғли районларда қор ёғади. Ғарбдан секундига 9—14 метр тезликда шамол эсади, Фарғона водийсида кечаси шамол кучайиб, секундига 15—20 метрга етади. Сурхондарё областида кечаси 3 даражагача совуқ бўлиши кутилади. Ўзбекистон шимолида кечаси 13—18 даража совуқ, кундузи 3 даража совуқ билан 2 даража иссиқ атрофида бўлади. Қолган территорияларда кечаси 2—7 даража совуқ, кундузи 2—7 даража иссиқ бўлади, тоғли районларда қор кўчиши хавфи бор.

Тошкентда ҳаво ўзгариб туради, бироз ёғингарчилик бўлади. Ғарбдан секундига 5—10 метр тезликда шамол эсади. Кечаси 4—6 даража совуқ, кундузи 3—5 даража иссиқ бўлади.

• Тингланг, томоша қилинг

13 февраль, жума

Телевидение

МТ-I. 8.00— Зарядка. Мультфильм. Музика. 8.30 — Время. 9.15 — «Ака-ука Лаутензаклар». Бадиий фильм, 2 ва 3-сериялар. 12.25 ва 16.30 — Янгиликлар. 16.40 — Рус тили. 16.10 — С. Михалков қаҳрамонлари экранда. 18.15 — Агропром: бугун ва эртага. 18.45 — Рус музейи. 19.45 — Дунё воқеалари. 19.30 — Мультфильм. 19.50 — «Ака-ука Лаутензаклар». Бадиий фильм, 3-серия. 21.30 — Время. 22.00 — Муаммолар—изланишлар—ечимлар. 23.30 — Ленин комсомоли мукофоти лауреатлари бўлган бадиий коллективларнинг чиқиши. 24.00 — Дунё воқеалари. 00.10 — Эстрада программаси.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильм. 9.35 — Тарих. 10.05 — Инглиз тили. 11.05 — СПТУ ўқувчиларига. 11.35 — Тарих. 12.05 — Бизнинг боғ. 13.10 — Революцион рассомлар. 13.50 — И. Губач. «Ғўр малина». Фильм-спектакль. 15.50 — Янгиликлар. 15.55 — Тўпли хоккей. СССР чемпионати. 18.30 — Янгиликлар. 18.50 — Мультфильм. 19.00 — Қишлоқ янгиликлари. 20.00 — Концерт. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Бокс. СССР чемпионати. 21.30 — Время. 22.00 — Чанғи спорти. Жаҳон чемпионати. 23.50 — Чанғи спорти. Жаҳон чемпионати. 00.20 — Янгиликлар.

ЎзТВ-I. 7.05—Ритмик гимнастика. 7.30—Ёшлик. 7.50—Салом, кичкинтойлар! 8.00 — Ахборот. 8.20 — Тонгги тароналар. 16.35 — ЎзССР тарихи. 17.10 — Телефильм. 17.30 — Янгиликлар. 17.40 — «Абитуриент — 87». 18.15 — Мультфильм. 18.30 — «Қизғанчиқ рицарь». Адабий театр. 19.10 — Ҳужжатли фильм. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Қишлоқ хўжалиги билимлари телевизион университети. 20.30 — Ахборот. 20.50—«Навоий ва мусиқа». 21.30 — Время. 22.05 — Эстрада калейдоскопи. 23.20 — Бугун оламда нима гап?

ЎзТВ-II. 19.30 — «Дўстларимиз тароналари». 20.10 — Ритмик гимнастика. 20.30 — Телефильм. 20.40 — Реклама. 20.50 — Мактаб ислоҳоти қирралари. 2.кўрсатув. 21.30 — Время. ДУШАНБА. 22.00 — Тошкент кунларига бағишланган дўстлик кечаси.

Радио

БИРИНЧИ ПРОГРАММА: 8.30 —Меҳнат шарофати. 9.30 — Совет Ўзбекистони: одамлар, ишлар ва режалар. 10.15 — Ўқувчиларнинг талабларига биноан концерт. 11.15 — Юность. 12.10 —Ўзбекистон бинокори. 13.00 —Чорвадор. 13.30 — А. Экимян қўшиқлари. 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. 15.40 — Саволларингизга жавоб берамиз. 16.00 —Дўстларимиз овози. 18.15 —Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига. 18.30 —С. Юдаков. «Менинг Ватаним». Кантата. 19.20 —Огонёк. 19.40 —А. Эшпай. Гобой ва оркестр учун концерт. 21.15 — Қишлоқ меҳнаткашларининг талабларига биноан концерт. 22.30 — Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

Редакция адреси: 700083, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими телефонлари — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06.